

MARIBORSKI KLOPOTEC

Leto II.

Maribor, dne 12. februarja 1927

Štev. 2

ANTE TRSTENJAK: BLAŽENE VINSKE GORICE...

Ante Trstenjak

MARIBORSKI KLOPOTEC

Leto II.

Maribor, dne 12. februarja 1927

Štev. 2

Janko Glaser:

MARIBORSKA LEGENDA

Prelepo si, mesto Maribor —
kje vina taka imajo,
kje take gospe in dekleta kot ti,
s tak žlahtno rezjô in slajo?

Prelepo si, mesto Maribor,
brezskrbnosti mesto in smeha —
kdo ubežati znal, kdo ubežati htel
bi tu pred skušnjavami greha?

O, saj ne pomagalo bi mu nič;
legenda stara spričuje:
že naši pradedje grešili so tu,
prav kakor zdaj mi — in še huje!

Zato razsrdil se v nebesih je Bog,
pokril se obraz mu je s senco,
in k sebi pozval — maščevanja gospod —
hudiča je v avdijenco:

»Ob Dravi pod Pohorjem mesto stoji,
vse v solncu — ozri se tja doli! —
to lepo je mesto Maribor,
ni takega daleč okoli.

Razgrnil sem polj mu na južno stran
in dal mu špeharjev, pšenice;
na severu sem ga postavil tik
pod blažene vinske gorice.

Sto skritih dolinic ustvaril sem krog,
sto vinotočev pod vejo,
za dolinice skrite zaljubljenih src
in za vinotoče — žejo.

In pozabijo name je v blaženstvu,
zato naj mesto bo tvoje;
tebi dam ga v oblast, ko udari polnoč,
pa dotlej, da petêlin zapoje.»

S smehljajem prikritim poslušal je vrag,
objesten se h koncu priklonil;
že dela skomine prijetni mu plen —
da brž bi že dan mu zatonil! . . .

In dan je zatonil. Kot škopnik žareč
hudič proti Pohorju šine;
baš bije polnoč, ko ustavi se tam,
globoko nekje iz doline.

Nemudoma iz gorovja grme
izruje skalo granita —
(zdaj s črnim jezêrom Šentlovrenskim
votlina je tista pokrita).

To skalo pod mestom bo v reko zvalil,
da Babilon grešni preplavi;
hej, to bode duš priveslalo nocoj
v pristanišče peklenško po Dravi!

In že prelomastil je Klopni vrh,
že sope čez Smolnik prevzetni —
a kaj zaskeli ga nenadoma
in zmoti ga v misli prijetni?

Na vsakem križpotju kapelica, križ —
težkô bo zaslužiti duše!
In že odnekod spet udarec nov!
To slavne, pobožne so Ruše.

In Bezéna in Bistrica — dolga pot!
Izmučen znoj s čela si briše:
tu Rok, tam Marija, tu sveti Florjan
srepo gleda in zbada ga s hiše.

No, končno je Laznica blatna za njim
in Limbuš bahati tudi;
že vidi iz grešnega mesta se sij,
zdaj, Satane, se potruji!

In bliže in bliže prihaja sij —
spet prevzamejo misli ga tople;
že v kopeli grešnice bele zre
in vitke, kakor konoplje . . .

Kar zapoje petêlin — hudič se zgrozi —
in vznak vrže ga v vrata peklenka! — —
A skala samotna sred polj obleži;
to Kalvarija zdaj je Slovenska . . .

In mesto še vedno stoji kot nekda,
lepo in radosti bogato;
in skala, namenjena mu v pogin,
zdaj kapljico daje mu zlato.

In kapljice vroče, opojne te
naliti si hočemo v čaše;
Bog živj naš lepi Maribor,
gospe in devojke naše!

Ost (kot gost):

POVABILO . . .

Gospoda, samo kot gost, z vabilom v žepu, lepo gladko počesan, stopim na svetaj parket. Z lakastimi šolmi in novo belo kravato . . . Prvič, prvič, zato sem bolj praznično — seveda! . . . Z dovoljenjem, Vaše Veličanstvo, princ Karneval, in ti, Klopotec štajerski — dovolite mi kompliment . . . pardon, prej mi dovolite, da odenem kostum, moj stari privilegij je to — moder je napol in napol zelen — z zlatimi kraguljčki . . . Tako, gotovo! . . . Lahko prične poloneza . . .

»Da res, milostiva — izvolite pozabiti na soproga, kajti verujite, da je vaša svila tenka in prožna in Bog mi odpusti greh, da vem, da je vaše koleno okroglo, lično okroglo . . . In brez skrbi, ne zardevajte, odveč je tu sramežljivost, saj jaz ne vem, kdo ste in bogme . . . ni mi mar! . . . Mar mi je le madež, rdeči madež nad vašim dekoltejem . . . Ta mi da misliti, in verujite, pregrešen človek sem — in mislim pregrešno . . . Ej, ej, nikar, celo kraguljčki na moji kapi se smejo, ko pravite, da ni res, čujete, in vaša pahljača je brez prepričanja . . . Strela me ubij, če ni tako! . . .

Princ Karneval, vaš zvesti oproda — vaš večni drug in mladenič Pavliha — vam je na uslugo! — Hvala, gospoda Štajerci, gospoda Mariborčani — res je, najimenitnejši ste, na ples — Klopotec . . . Za vsakim parom Klopotec . . . Nisem ga še videl, tega inštrumenta, a biti mora tak: z šumom se pregiblje, klopoče in zaguši vse drugo, orkester, vrisk in šelest svile . . . Modro je to, in izrabimo ta fakt, ti

dobroraščeno dekle . . . Izborna misel! — Klopotec! Kaj veličanstvo? Dajva, ti svetlomodra perot, obrniva se in na tihem ti poljubim roko — ne na rokavico, tie v jamico nad laktom — to je zelo težko, posebno, če je mnogo ljudi — a jaz to znam, kajti Klopotec ropoče in pa kraguljčki na moji glavi . . .!

Tristo strel! . . . Dovolj! Proč hinavščino! Povabilo je v žepu, legitimacija in kraguljčki zlato-rumeni, kraguljčki z jeruzalemskih gorici! Še vi, znanka stara, ti stara ljubezen kratkokrila, ti moj prvi sonet . . . Vseeno je! Pusti, da se pomaknemo nazaj. Klopotec, narobe se vrti — maršalsko palico imam, nazaj čas — moj večer je danes in Bog se me usmili! . . .

Ne, ne! Ne znate! Zato izdam oglas v imenu princa Karnevala: »Pod svetlo krinko na licu, odetim v svetli lak in žido vam odprem vse skrite in zaprte ceste, dvignem prepoved smrtnih in naglavnih grehov in ukažem vsem stopiti v mehki okoliš vetra, ki ga veje Klopotec . . . In vodé ni nocojšnji večer, to bilo bi izdajstvo, ne, le rumene kaplje so dovoljene — kraguljčki z moje kape . . .!«

Tako! Še reverenca, elegantna in stilna in poljubi na roko vam, madame, katerega naj čutijo z vašim dovoljenjem vse lepe in blesteče dame . . . Ob jutranjem zvonjenju frančiškanskih zvonov naj se Klopotec ustavi — vam pa želim takrat prijetnega sna . . .

J. Baukart:

KLOPOTCI

Vso noč
pirujejo klopotci:
jezični, drobni otroci
kovinskih glasov,
smotreno hoteči članovi
krepkejših rodov
in stari, zamišljeni mogotci.
Vso drhtečo noč,
v vzhajajoče zvezde zroč
pojeta mladost
in ozarjena njena sladkost.

O vetru, ki je mehove napel
in čez nočne vrhove zavel
in pleše v diru prešernem
po prostoru neizmernem.

O vinu zorečem,
o soku, rosečem,
o bele mládosti
purpurne kaplje rádosti.
Vso viharno noč,
v blesteče zvezde zroč,
zvonijo zrele slasti,

donijo mamljive strasti.
O nesveti trojici
vroči, kipeči
v penečem vinu življenja:
navdušenju mogočnem,
ljubavi darežljivi,
uživanju srčnem —
o blaženi bogorodici:
vijoličasti vsej sreči.
Vso leno noč,
v toneče zvezde zroč
tolčejo misli v hladu
in rastočem jadu.

Mladost — sladkost!
Zrelota — pohota!
Kaj vesta mladost
in krepkost
za sivo bol ostarelih
in osamelih?
V čistoti vina zlatega
išče solnca blagodatega,
morečega belo ohlajenje,
trosečega črno pozabljenje.
Vso noč,
v molčeče zvezde zroč,
prepeva mladost,
uživa krepkost
in preudarja starost, starost . . .

Igor Vidic:

KLOPOTCI PRITRKAVAJO . . .

Močna in vedra je pesem klopotcev s Slovenskih goric.
V nji poje tajinstveni vir življenja, v njej se smeje in plaka srcè naše zemlje.
Klopotci pojò, pojò pesem zorenja, o cvetu pomladnem, ki sad je rodil.
Klopotci pojò, pojò pesem jeseni, ki blagoslavlja njive in plod.
Klopotci pojò, pojò pesem življenja, bajko prastaro in polno sanj.
Solnce poljublja bele zidanice, v zarji plamteči oči jim žarè.

Petje deklet zasanja v mrakove, kakor spev vil skozi čudežno noč.
Kurent pa hodi po naši deželi v žametnem sukniču, s šopkom cvetic:
Nagelje rdeče obdaja zelenje, z žido je rdečo šopek povit.
Harmonika poje — smeh naše zemlje, bas pa udarja, vabi na ples.
Vriskanje fantov vtone za goro, starec posluša . . .
Klopotci pojò . . .

Igor Vidic:

GORICE V SOLNCU

Solnčno nad mano se boči nebo.
V žaru blestečem vijo se gorice,
po brdih in hribih in zro zidanice
v kras in sijaj.

Ritem klopotcev kot srca vtrip
doni in vabi. Harmonike spev
iz hišice vsake. In daljen odmev
kot pela bi zemlja ta blaženi spev.

Maister:

SLOVENSKE GORICE

I. Svatje.

V zàvrhu že hrami beli
ob zeleno so zavetje,
grede so otresle cvetje,
roženkravti dogoreli.
Le po živih traticah
še požene cvetek plah,
ki ga južne sape vžgale
za septembra so finale.

In gospa Terezija
že v vinógrade prihaja
sodit, kaj do zdaj od maja
je počela trtica.

Z gornje meje Plavč pošilja
preko Špilja in Šent Ilja
prvi nam jesenski hlad.
Zdržajo se vinski griči,
a drevesa in grmiči
pisano se lepotljo,
kakor svatje za gostijo:
hrast in bukev sta se dela
v zlat bogat brokat,
breza, bahačica bela,
vpletla v kite si cekine,
šipki so v škrlat odeti,
srebrot ves se v srebru sveti,

gospodična jerebika
pa natika
žarke si rubine.
Samo smreka ni hotela
jopice zelene sleči —

vsa prešerna je šumela:
Kaj bi meni ta navlaka,
saj sem lepa tudi taka —
jaz bom o božiču v péči.

II. Jesenski laudate.

Ko zvečer v ognjeni zarji
solnce v póhorske gre klance,
cerkve v vrhlih zažarijo
— tja do Mure — ko monštrance,
v zlatu se topé vetarji
in svetniki in svetnice
s svetih tronov kar tiščijo
in kadilnice vihtijo .

in za lahko noč zvonijo
čez Gorice
glasni svoj laudate:
pol skrbi je že za nami —
prazna polja, prazne trate —
polna srca, polni hrami —
da bi le še srečno bilo —
ko bo grozdje se mastilo . . .

M. Šnuderl:

ZIMA V GORICAH

I.

V doli grudi bele deva je odkrila —
zimske sanje, da se poželenja
je daljina bliže pomaknila.
Gozd in hrib sta nema od strmenja.

Grič. Dreves se dvoje sklanja nad kapelo,
kot oba razbojnika na križu.
V dol se tiho zdaj bo razodelo:
Danes še z menoj boš v paradizu!

II.

Jaz ljubim v tebi tajni dih nirvane,
miru, tišine, samopozabljenja,
noči prelestne: zarje polprižgane
v krajine bajne sanj in hrepenenja.

Ni več teles, svetov, ni mej in ni življenja,
le Nič . . . povsod . . . iz vzhoda in zapada
s perotja belo se v vsemir razpenja —
neslišno kakor sneg, ki zunaj pada, pada.

PONOČNA VOŽNJA

(Odlomek iz romana »Serenissima«.)

Dekleta so že prihajala in vsa vas je bila polna hihitanja. Ena je prinesla Nevi šal in svilen plašč, a ta ni imela časa ogrinjati se. Oddelila je prijateljice v gondole, določila v eno majorja, plemiča in Goljo ter se pridružila s prijateljico, ki ji je držala plašč.

»San Vitale!« je še ukazala in trije gondolerji so se hkrati uprli v vesla. Krenili so v sredo Velikega preliva, kjer je bila voda čisto temna in se je svetlikala le, če so se valovi vrstili proti obrežju, kjer so zaspano brlele male, redke lučke. Na obrežju je bilo še živahno, toda v medli svetlobi so se kazale le tajinstvene postave in temne sence, o katerih se je zdelo, da rasto iz noči in tonejo spet vanjo. O polnoči je bilo mesto še polno življenja, dasi so se po ogromnem požaru v ladjedelnici hiše bolj zgodaj zapirale ter je splošna nezaupljivost preganjala običajno veseljaško brezskrbnost.

Enakomerno so se zibale gondole po prelivu navzgor. Voda je bila mirna in vožnja ob tej uri nič manj lepa kot v opoldanskem solncu, ko sije vse neizmerno bogastvo nešteti palač Velikega preliva pred strmečimi očmi. Pročelja hiš so bila sicer zasenčena s krili noči, toda tisoči oken so se še svetili in plamenice, ki so žarele še marsikje, so se tako živo zrcalile v morju, da se je zdelo, kakor bi se ogenj prelival v vznožju palač. Vse je kazalo, da se v palačah še svatuje in uživa in da ni v njih tudi danes, ko je od daleč temnila obzorje nevarnost krvave igre, združeno z bedo, kužnimi boleznimi, vstajami in grozodejstvi, nikake skrbi, nikakega strahu, nikakega razmišljanja o prihodnosti. Nezaupljivost in negotovost sta bili očitno delež le nekaterih in ne vseh: uživanje in razkošje se nista zgrozili pred krvjo in ognjem, ki ju je kazalo obnebj. Mesto ni mirovalo nikdar in se je zdelo podobno ogromnemu plavžu, ki bi okamenel, ako ne bi vrvel in kipel. Celo razsvetljene ladje so se videle ob obrežjih, vse v lučih, podobne pravljicihim gradovom ob tej uri. Bile so take, ki so imele odpluti še tekom noči na daljna morja. Previdnost in prekanjenost sta svetovali Benečanom, da čim bolj zavijajo v tajnost svoje kupčijske zadeve, zato so odhajale ladje ob vsakem času na pot.

Tri gondole so bile že onstran mosta Ponte di Rialto. Tam se preliv razširi in je tudi ponoči največkratnejši. Polnočna vožnja je bila čudovito lepa, plemič pa je skrbel še za zabavo s svojimi dovtipi. Zdaj je kaj ukazoval gondoljerjem, zdaj se je šalil z mladci, zdaj je spet nagajal Golji in Nevi. Družba je hkrati opazila, da so čisto blizu temni obrisi cerkve, poleg katere so imele izstopiti tri Nevine prijateljice.

»Prezgodaj bo«, je ugovarjal plemič, »vsaj še Sv. Blaža obiščimo, če je že tako!«

»Saj vas še ne pošiljamo domov!« se mu je smejala Neva, »Potrpajte vendar!«

Gondole so šle še nekoliko dalje, nakar sta izstopili še dve gospici, ljubeznivo se poslavljajoč, nato pa je Neva velela obrniti ter si izbrala plemiča za spremstvo, češ, ker se mu še nič ne mudi spat.

»Majorja si ne upam več zadrževati«, je še postavila, »vi pa, Golja, vi imate svobodno izbiro!«

»Še streljaj se peljem z vami«, je dejal major, »tu blizu imam dom!«

Pozval je vojake, naj se vrnejo na brodove, ker je že pozno ter se ovil tesneje v plašč. Stal je, ker je imel čisto blizu izstopiti.

»In vi?« je vprašala Neva Goljo, ki si je pripasoval meč.

»Izstopim, ko pristanemo k bregu.«

»To je vaša izbira?« ga zavrne očitajoče.

»Capitano vas spremlja«, odgovori Golja kratko.

»Ali morate na ladjo?«

»Gondoljerja poiščem, da me bo peljal domov.«

»Ali ni to vajina gondola?«

Gospica je govorila kratko in s poudarkom, kakor ga Golja še ni čul. Pomislil je in dejal:

»Če imam na izbiro, potem mi je prijetno!«

Sedel je in začutil, da je to najlepši trenutek tega večera. Kakor ga je prej osupnilo, da si je Mocenigova hči izvolila plemiča za spremljevalca, ga je zadela zdaj njena beseda, da je vse v njem zapelo. Vedel je, da ji je za njegovo spremstvo več ko za plemičevo, kakor ji je bilo ves večer.

Kmalu so privozili do mesta, kjer je izstopil major. Ostali so sami.

»Hladno je!« izpregovori Neva ter se zavije v plašč.

»Skupaj sedimo!« svetuje plemič in prisede k dekletu.

»Vi pa na desno!« de Neva Golji.

Stisnejo se skupaj in se smejejo, ker so druge tako lepo spravili spat.

»Ali nam pa kaj pomaga?« pravi plemič. »Ko smo se vseh iznebili, nas pa zebe same!«

»Ali tudi vas zebe?« vpraša dekle Goljo ter ga prime za roko. Dasi je vsa topla, jo pokrije, kakor bi jo hotela ogreti.

»Mornarji ste hladni«, pravi, »kakor so hladne vode, vaš dom!«

»Oho, to je pa sentimentalnost!« se zabava plemič. »Nimamo vsi mornarji vode v žilah. A Golja, zdi se mi, je kakor ogenj, ki še ni zagorel! Pazite, da ga ne razpihate! Kdo pa bo potem gasil?«

Golja išče besede, a ničesar se ne domisli. Molči in nenavadno mu je pri srcu. Ako bi vso noč vozil po teh vodnih cestah vsekrižem, nič se ne bi dolgočasil, pa naj vse utone v molk. Časa ni več in kraja ni več, le neka sladka mehkoča jesenske noči, kakor je še nikdar ni čutil v življenju. Neštete noči je prebdel na ladji, pod Trstom, na istrškem obrežju, na dalmatinskih bregovih in sredi Adrije, a vse te

noči so bile trde in mrke. Ali je bdel na straži, ali v nevihti, ali pred spopadom. In četudi je ležala tišina vsečez na vodah in ni nikjer bilo najmanjše nevarnosti, četudi je čudežna mesečina lila, kamorkoli je neslo oko, vendar so bile to vojaške noči, samotne in ostre, kakor pripravljene meči. Bile so noči daleč od ljudi, noči negotovosti, zlih slutenj, noči, ki bi jim lahko nikdar več ne sledilo jutro. S takimi nočmi — je Golja spoznal — si je kupil današnjo noč, noč sredi teh bogatih palač, v tej družbi, ob strani dekleta, kakršnemu se še ni približal v življenju.

Privozili so že do Mocenigove palače, a Neva je velela gondoljerju, naj vesla mimo. Vrnili so se, pa spet vozili navzdol, a nikomur se ni mudilo spat. Plemič je utihnil, zakaj njegovi dovtipi so ostajali brez odmeva. Nevi se ni več ljubilo smejati, Golja pa je bil človek, ki ni mnogo govoril.

»Ali radi požete?« je vprašala gospoda Goljo.

»Pesem nam je pogosto edina spremljevalka na morju.«

»Torej zapojmo!«

Polglasno je pričela Neva peti dalmatinsko pesem, ki jo je Golja dobro poznal; mehko se je lotil pripevati. Obrežja so polagoma utihnili, le še včasih se je zganila v dalji nejasna senca. Okna so pogasnila, samo nekatere ladje, ki so imele odpluti, so bdele in poživljale bližnjo okolico. Prihajala je najtišja ura lagunskega mesta, ona kratka ura med nočjo in jutrom, ko se je vse umirilo in ko se je že spet dramilo iz sna, da začne rasti v višino, odmevati od ene strani do druge, preko obrežij in trgov, preko palač in cerkva, proti zemlji, morju in nebu. To mesto se je samo obsodilo v večni nemir in bi moralo propasti, ako bi nehala bdeti noč in dan čez morja in bregove, ako bi se odpovedalo svoji neutrudni delavnosti.

»Ta ura je najtišja«, je izpregovorila naposled Neva. »In je najtežja, če človek bdi in če je sam.

Nocoj bi bdeła, če bi se vidva ne bila ustavila z menoj. Hvaležna sem vama. Čas je pa, da se ločimo!«

Ukazala je gondoljerju, naj zapelje proti njenemu domu. Spet je pričela kramljati in plemič je hitro spet oživel. Le Golja je ostal brez besed; strmél je pred se in glava mu je bila težka neurejenih misli. Vedel je, da se loči od tega dekleta, ki mu je blizu in daleč obenem. Čutil je, da mu bo tem težje po njej, čim manj priložností bo imel, da jo vidi. Bil je gotov: srečala sta se slučajno, ker so njene poti drugačne od njegovih. Tako je srečalo to dekle že nešteto mladih ljudi in jih bo spet, a za nikomur ne ostane sled v njenem spominu, tem manj v njenem srcu.

»Oče vas nestrpno pričakuje«, pravi Nevi vrtar s tihim očitkom. »V svoji sobi računa, pa je nemiren. Večkrat je vprašal, ali se še niste vrnili.«

»Kaj pa vabi goste«, se je otrsela hči in dala roko plemiču.

»Saj ni radi gostov!« je boječe zavrnil vrtar. »Skrbelo ga je radi vas.«

»Ali ne ve, da sem Mocenigova?« je dejala ponosno.

Golja jo je opazoval, visoko, stasito, odločno. Razumel je, da je to patricijska hči, ki ji je mnogo mogoče in ki se svoje moči zaveda. A ko je še občudoval njen ponos, se je obrnila in mu ponudila levico v slovo.

»Levico?« je osupnil.

»Srcu je bliže, ali tega ne veste? Vi, ogenj, ki še ni gorel?«

»Pazite, da ga ne razplhate!« je ponovil plemič in se smejal.

»Lahko noč!« je dostavila Mocenigova hči in odhitela v palačo.

J. Baukart:

MOST

Oblak težak ves na gorice lega,
zakril je tam nasproti temni gozd,
klopotčev glas po mraku samcat bega
ko po življenju plašna še mladost.

Zašel pa veter je — premodri gost.
Z nevidnimi rokami v dež posega,
vrti tančice, dviga in raztega,
gradí iz njih villnsko lahek most.

In moja duša po tem mostu hodi
in gleda jasnega neba oblok
ter zarij vseh neskončni božji krog.

Zdaj daljni glas po megli več ne blodi:
ko v solčnih žarkih skopan ves drhti
in kakor volja smotrana zvoni.

Dr. Ivo Šorli:

IDILA

Tam v tistih davnih časih,
ki komaj se jih spomni zgodovinar,
prišel slikár na levi breg je Drave
in preko nje potegnil lepi novi most.
Potem je stopil nanj, dospel do srede in začel:
Najprej mogočno reko pod seboj,
nato na levi cerkvico v Studencih,
poslopj vrsto na obeh straneh,
a tudi tisto spodaj na obrežju.

Potem na desni: pristanišče s splavi
in kar je stolpov hiš in hišic tam okrog.
A za ozadje: Pohorja vrhovi,
na severu Kozjak.
Ko je končal, si je pomel roke, pomislil in dejal:
»Ne bom s seboj jemal, razstavljal —
naj vse lepo kar tu ostane,
saj za ves svet ne bi prodal!«

Janko Samec:

NA GLAVNEM MOSTU

V Mariboru, oktobra 1926.

I.

Pod belim mostom šum kipečih vód
kot sproščen krik v večerno dalj odmeva,
kipi v vsemir, v molčanje sivo dneva
in pada spet na Drave beli prod.
Strmim v večer in mislim: Tu moj rod
že v solnc osvobojenih ure gleda;
tu prosta, prosta naša je beseda
in človek naš je že sam svoj gospod! —
A tam, kjer topli jug se z morjem brati,
kjer v večnem snu mi spiča oče, mati . . .
in ždi ob bedni Istri kršni Kras,
tam naših mater še žive sinovi,
a so še jarma tujega robovi —
Svobode bog tam stopil ni med nas!

II.

Svobode bog tam stopil ni med nas,
ker še od Trsta, Pule in Gorice
se niso vžgale svetle plamenice
njegovih rok, sijoče v novi čas.
Do kdaj, do kdaj — vprašuje v srcu glas, —
grenák bo up naš svetli sen pravice?
Do kdaj bo tujec bíl trdó nas v lice,
teptal nam vse, kar živo klije v nas? —
In kakor, da je planil krik iz Drave,
se zmajal pod menoj je beli most . . .
in zrl od Raše, Soče sem in Save
v en plamen zemlje zlití se bridkost . . .
Tokrat je završalo skoz daljave:
»Moj sin, veruj . . . in narod tvoj bo prost!«

Radivoj Rehar:

MARIBOR

Po sredi Drava, ulice počez
in ceste, drevoredi, parki, hiše,
tam zadej Pohorje, ki vzpenja više
in više se v svetál azur nebes.

I.

O Maribor, kaj je li morda res,
kar danes še o tebi tujec piše:
da so njegove tvoje ceste, hiše
in duše naše in pohorski les?

Morda je res, da tuji kapitali
palače tvoje, ceste so zidali,
a lép, ki kamen h kamnu je pripel,

O Drava sinja, reka naših srag,
solza in znoja, našega trpljenja,
stoletij dolgih sužnjega življenja
naš spomenik in naš simbol predrag!

Močila ona naših domov prag
je od Beljaka, koder se začenja
slovenska zemlja in do koder jenja
in ona vé, kaj nam je vzel sovrág.

bil znoj je dedov naših, bila kri je,
ki danes še po maščevanju vpije
za vse, kar rod naš tod je pretrpel?

II.

In ona vé, čegava tvoja tla so,
o Maribor, in kdo je tujo raso
ko ljuliko v to zemljo zasejal.

Če drugi ne — naj priča ona sama,
kako lažnjiva tuja je reklama,
da nisi kos slovenskih rodni tal.

Radivoj Rehar:

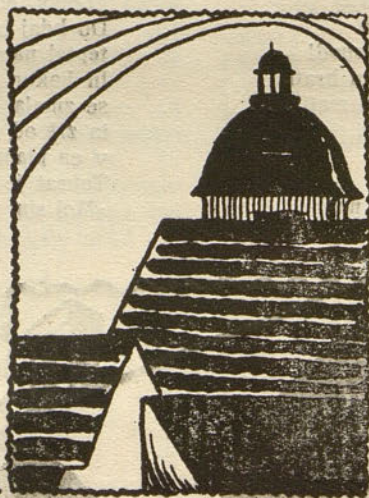
ŠTAJERSKO

Čegav bil Gradec je, biló Borinje;
kdo Solbi, Čakavi ime je dal;
kdo prve brazde v polja razoral
in prvi vzljubil je te gore sinje?

Čegavega jezika so svetinje
imena krajev, rek in gor in skal;
čegavih nog so v slednji košček tal
te lepe zemlje vtisnjene stopinje?

Z naporom tisočletnega nasilja
so brisali od Bruka do Šent Ilja
sledove naše, a zaman, zaman!

Ostali so, ko skala klubujoči,
in bodo govor svoj obtožujoči
ko grom bobneli še na sodnji dan.

A. Leskovec:

OD GRADA DO CENTRALA

Da se danes o Siamu govori v Mariboru in Sianaju pa o Montblanku, kakor da so to Felberjev otok, šentpeterske pečine ali Piramida — je pač moda, sport in drznost. Z ozirom na to in brez ozira na vse drugo, iz reakcije torej napram gornjim dejstvom me je obšla in premamila izkušnja, da potopis napišem. O poti, ki od vzhoda gre na zapad in proti jugu zaokrene — tura ni težavna, pa poučna — medpotoma požirek Hipokrene in začnem.

Ne v zanosu liki oni rovtar, ki je v Ljubljani gledal »hišo na hiš', pa še drugo gor viš', iz vsa-

cega okna pa Mat' božja gleda« — pa tudi ne v legendarni naivnosti liki sergenta Ruggieri l. 1917. v Čedadu, ki je na pojasnilo prijatelja, da »Banjščica je velemesto s 13 teatri itd.«, naročil kot bodoči prvi hotelje tega mesta cele kamijone sekta, da dostojno reprezentira Italijo v osvobojenih kulturah — ne sicer toliko prevzet, pa vendar rad stopim v poznojesenskih večerih tja na ogel mariborskega gradu, ko nenadoma, kakor prebujena, zašumi Slovenska ulica. Zapuščeni, a razkošni zapadni prizidek gradu sicer ne enači draždanskemu »Zwinger«-ju; a vendar pričara sliko, ki ga izpopolnjuje:

Težke, srebrno okovane diližanse, v njih napudrani beli obrazi, vlasulje in krinoline in zamet in nacifirana beseda in tabatjera in etiketa. Vse to dandanes le tupatam še zastoče v — grajskem kinu. Cadunt sidera . . .

Za solncem gre pot. Postarne, izvečine enonadstropne hiše se stikajo ob ulici nalik vrsti purgarskih mamic minulega udobnega stoletja; ob ulici stoje, ob novem, čudnem življenju in imajo svoj »trač«. — In v epu od njih se je vselila Jugoslovanska matica (die Begunzen!). Natolcevanje bi bila misel, da je radi nje kje kak »sch« ali »tz« poiskal mesto za lučaj dalje, kakor tudi, da bi kje drugod dva konservativna p le še s težavo držala ravnotežje s pretirano uskoškima č — to bi bila politika, pa o njej ni govora! A vendar so v tej ulici čudni kontrasti: Delikatese in suhomesnata roba na eni strani — diši, na drugi strani pa bencin, gumi itd. — ne diši (shoking!). In radio-dvoranica in pa Tegethoffova rojstna hiša. Ta mož in admiral bi gotovo nerad zamenjal varno in suho prenočišče v prijetni družini v muzeju s hladnim postamentom kje na prostem. Pa je završalo v časopisu, predlog, zavrnitev, duplika, replika to je vendar že spomenik! Littera scripta manet . . .

Tu pa pot, kakor rečeno, zaokrene na jug. Šetališče, avla, akademija gologlavih, golobradih peripatetikov, ki ob izbrani uri, z izbranim korakom in v strnjjenih vrstah merijo svojo pot gorindol. Je to sekta modernih filozofov, ki študirajo globus — z nogami; oblikujočih umetnikov, ki so jim bubfigura in svilene nogavice ohromile žilo vstvarjalnih ambicij; bridkih sabljic in svetlih ostrog; utrujenih

paragrafov, osamelih Hipokratov in osamljenih v Gospodu bratov, nedosežnih politikastrov; dostojanstvenih pedagogije pilastrov; filatelistov in »je dejal«-istov. Je to anabasis — katabasis, plima — oseka smetane mariborske. Je to valovje — slano in neslano — ki po njem drse čolni, v njih pa Here in Leandri v ožinah življenja. Če zarezajo na levo, evo Scila z dvanajsterimi sirenami, ki pojejo in mamijo neslišno a živo in krinka jim je — damski modni klobuk. Naj jih vrže strah pred Scilo na desno — pa treščijo v Haribdo, v moloča moške nečimernosti. Kdor se izvije, od sreče zavije, a kogar zadene, obup ga požene — k »Zamorcu«. Je to hotel pod egido črnca, ki »še ni opravil«. Tam se zbira in prenočuje Panevropa, dete v pleničah — pa se Zamorcu nikamor ne muči.

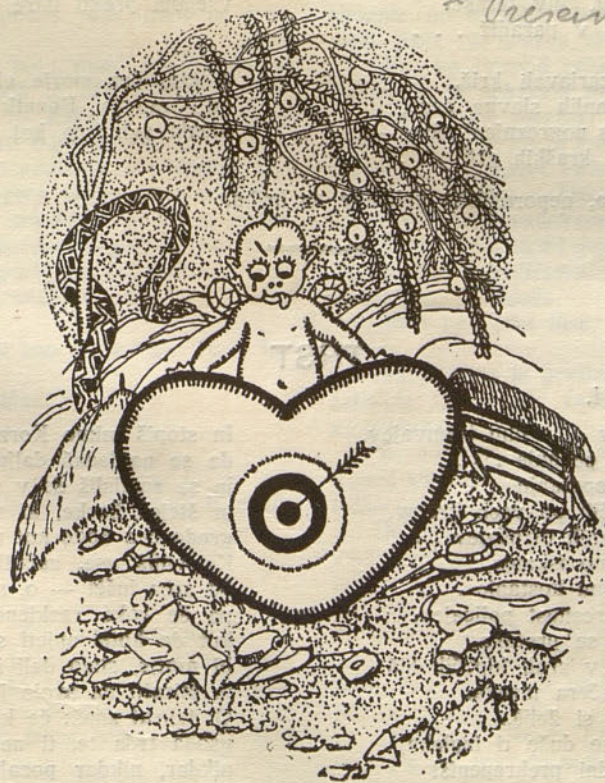
Niže doli je cvetličarna s požlahtnjeno in vdomačeno divjo lepoto. Še zlahtnejši so včasih napis na poklonih raznim mojstrom muzik — debut — jubilentom à la: Slavljencu ob desetletnici svoje nevenljive delavnosti vdana . . . Prid', pisar, se les' učit!

In že smo v oblasti Centraloyega magneta. Na levi ob Prešernovi napol-kleti sicer še za hip zaskeli misel na polovičarstvo ob tako slovečem imenu in na desni, tam zeva ulica s koroško rano — mar je nima tudi Celovec enakega imena? — a tu, glej, že grozi Central s svojimi živimi, neurtudljivimi okni. Ob njih žde in v ulico preže obrazi, »pogled jim votel je, ti mnogo mislijo: Taki so nevarni!«

Na tem mestu se navadno obrnem, da krenem domov.

xx ulica 2. oktoba

* Prešernova klet = Redäpfelkasino

Janko S a m e c :

SAMOTA

Kje si, morje . . . moje morje,
da ne vidim te v daljavi?
Ktero skriva vas obzorje,
ribičev obrazi rjavi? —

Sam sem, sam . . . Nad mano noč je.
Srce v molk se mi zapreda . . .
Strmo Pohorja pobočje
v svet ne daje mu razgleda!

Ali duša, moja duša . . .
ta prodira vse zapreke;
vsako noč pobožno sluša
vihro plime, mir oseke.

Pa se z njima razgovarja
in z ožganimi možaki
gleda, ugiba in preudarja,
kam gredo nocoj oblaki?

Čaka, ali od Pirana
bo zapihal vroč široko?
Ali morda tramontana
vrže se v morjé globoko?

A potem pa kolne, moli,
kot se zdi ji, da je treba . . .
dokler zvezde spet nizdoli
ne posijejo od néba —.

Joj, prejoj! — Nad mano noč je.
Srce v molk se mi zapreda . . .
Strmo Pohorja pobočje
v svet ne daje mu razgleda!

Kje si, morje . . . moje morje,
da ne vidim te v daljavi?
Ktero skriva vas obzorje,
ribičev obrazi rjavi? —

O p o m b a : široko: deževen veter; tramontana: vihar od zapada.

Janko S a m e c :

V BARKOVLJAH

Šumi morjé pod molkom belih hiš,
vrtov dehtečih, kjer cipresa râse;
med njimi lepi dvorci, živ terase,
kot da držala pot bi v paradiz . . .

Tam spodaj cerkve zarjaveli križ,
zatopljen v dni nekdanjih slavne čase,
se solnči v dnevu, ves pogreznjen vâse —
nad njim samota gola kraških griž . . .

Ob bregu vije cesta se iz Trsta,
še dalje mest, vasic neskončna vrsta,
vsejana preko Istre tužnih brd . . .

A tam čez morje vlačí do pristana
od Gradeža, Benetk se in Pirana
meglá svinčena kot tujinstva smrt . . .

O p o m b a : griža: skalovita, neporaščena goličava na hribu.

Janko S a m e c :

TRST

I.

Sred ulic krik težakov . . . šum tramvajev,
zajedajočih se v ljudi pehanje . . .
automobilov blazno ropotanje
in udar zvonov, pojočih od vseh krajev.
Vmes beg nemirni drznih otročaje . . .
za njimi žensk obupano iskanje,
ker so prstiči kradli jim kostanje . . .
nad vsem pa stroga resnost policajev.
Tako nemir življenja se pretaka
med bleskom mrtvim v zrak kipečih hiš
od ur jutranjih do večera mraka.
A ti, ki molka, mira si želiš,
da v njem bridkost se duše ti izplaka,
za njim zaman vse dni prehrepiš!

II.

In stopiš mimo Korza doli k bregu,
da se nagledaš daljnega obzorja . . .
in se zamisliš še v globino morja,
in šteješ barke, ki v skrivnostnem begu
gredo čez vode kot po belem snegu . . .
Ko vidiš vse, začutiš, kak se skorja
od srca lušči — o, saj sin si morja! —
pa še roké razkreneš v vsem obsegu,
kot da hotel objeti s toplo gesto
bi morje, sinjo dalj in belo mesto
in stisniti na svoje jih srcé. —
O, takrat znaš: če kdaj od vsega loči
usoda trda te, ti ne bo moči
nikdar, nikdar pozabiti na njé!

Dr. Ivo Šorli:

IZ ČIČERIJE

Pozdravljen, osliček skromni, konjiček ti siromaka, trpina sotrpin! Iz oči solzica mi kane, ko neseš svoj težki tovor in ob tebi pohlevno koraka tvoj borni lastnik. In pred očmi ta slika mi vstane:

Ob vasi vasica bela, med njimi srebró se pretaka, in svetle, vesele cesté čez vse ravnine prostrane; po njih letijo konjički in fanta veseljaka razlega se blšč prešerni in oči mu žarijo nevgnane.

A tu pogled me nem in strog zadene:
Ne stokaj, tujec, za naju! Pomilovanje tvoje odveč je nama obema! A sodbo si svojo površno dotlej prihrani, da poljanec oholi se tvoj oklene s tem našim vernim srcem grude rodne svoje!

Sta rekla in že potujeta dalje v reber kršno.

Janko Samec:

PRIMORSKA DECA

O, gledal sem jo dolgih osem let
— bila so leta težka, nesvobodna! —
in mislil sem, da bo kot zgodnji cvet,
ki je brez cilja zrastel v polja plodna...
in mislil sem, da bo kot sad preklet,
ki z gnevom ga zavrže zemlja rodna;
da bo kot ptička, ki ne vé negodna,

kam naj nameri pod večer svoj lét! —
O, mislil sem . . . A ko sem videl rasti
v viharnih dni nasilni jo oblasti,
kot slepec v duši jasno sem spoznal,
da dvomil sem zastonj, zaman se bal:
O, ne! Ne more tujec nam je ukrasti,
saj zrastle je iz trdnih kraških tall

Strmiški:

B. Hrušček Borel M!

PA ZAKAJ?

Oni dan sem se vozil na savinjski železnici proti Celju. Ne vem kje že, sodim, da je bilo v Žalcu, vstopi železničarska rodbinica: oče, mati in dveletna hčerka.

Dremal sem v svojem kotu, meni nasproti je pa sela mama s hčerko. Mala je začela mamico kaj kmalu izpraševati, kaj je to, kako je ono, da ji je bilo komaj mogoče po vrsti odgovarjati.

»Pa kaj je tisto?« Pokazala je z drobnimi ročicami skozi zaprto okno proti zahodni strani neba, kjer je mežikalo obledelo popoldansko sonce, napol zastrto v rumeno-sivo kopreno megle in oblakov, ki so se liki bele ovčice podili po nebesnem svodu.

»To je sonce«, je potrpežljivo odgovarjala mamica.

»To ni sonček! Sonček ima zlate lase. To je luna«, je ugovarjala mala.

»Sonce je, skrito za oblaki.«

»Pa zakaj za oblaki?«

»Ker je trudno.«

»Pa zakaj trudno?«

»Tudi sonce se naveliča svetiti in greti in mora počivati.«

»Kje je zdaj luna?«

»Luna spančka.«

»Pa zakaj oba spančkata?«

»Sonce samo dremlje. Kmalu se prebudi.«

Res je prav tistikrat pokukalo izza razdeljenih oblakov, vrglo svoje zlate žarke skozi zaprašeno okno ter požgačkalo malo radovednico po tistih rdečih ličkah, se vtopilo v nje jasne očke, ter pomešalo med njenimi zlatimi laski.

»To — je — sonček!« Vsako besedo je posebej s povdarkom izgovorila ter se zadovoljno in srečno zleknila po sedežu, glavico pa naslonila na sonce vseh sonc, na nedrija zlate mamice.

»Kaj bo gospod rekel, ker tako neumno izprašuješ«, jo je pokarala mamica.

Jaz pa sem mežikal ter dekletce opazoval skozi trepalnice, da je ne bi zmotil in ji vzel poguma. Vendar se nisem mogel vzdržati smeha.

»Mož sanjčka o Miklavžu.«

Ves čas je radovedno ogledovala moje kvišku strleče lase. Naenkrat se je privila k mamici, jo prišla z obema ročicama za glavo ter ji zašepetala, skrivaj me gledajoč:

»Mož ima take lase, kakor naš Volk, če laja na muco.«

Mamica me je prestrašeno pogledala, mali je pa zatisnila tista mala nedolžna ustka, ki ne poznajo ne prevare, ne laži.

Ta hip sem se »prebudil« in se mali nasmehnil. Komaj smo jo potolažili, češ, da nisem slišal, ampak trdno »spančkal«.

Dal sem ji pest lešnikov, katere za take prilike vedno sabo nosim in kmalu sva bila dobra prijateljca.

»Pa zakaj ni vlak truden?«

Mislil sem, da je prišel čas, da se tudi jaz udeležim razgovora. Kot železniški strokovnjak, sem sodil, bom pač znal mali »strokovnjaško« odgovarjati in sem odvrnil:

»Ker ima železne noge!«

»Pa kje so tiste noge?«

»Vlak ima železna kolesa za noge. Hodi po železni cesti in ima železne noge.«

Mali pač ni bilo jasno, kakšne naj bi bile noge, ki niso noge, ampak železna kolesa. Pa naj bodo noge še tako krevljaste, kolesom vendar ne morejo biti podobne.

»Mama, zakaj ni vlak truden?«

»Saj je truden, glej, ravnokar je truden!«

In res! Vlak se je tisti hip ustavil v Petrovčah.

»Kedaj bo še vlak truden?«

»V Celju bo dolgo, dolgo truden.«

In vlak je drdral dalje proti Celju.

»Pa kako se vlak obrne?« je začela zopet izpraševati neutrudljiva mala sopotnica.

Mamica ji ni hotela več odgovarjati, atek se je možakarsko pogovarjal s svojim sosedom, zato je obrnila mala radovednica svoj boječe zaupljivi pogled name, ki sem že komaj čakal, da se »strokovnjaško« pomeniva z malo. Vendar sem malce osupnil, ker nisem pričakoval takega vprašanja.

»Veš, mala, vlak se obrne, kajpak da se obrne, pa še kako se obrne in kolikokrat se obrne. Vlak se namreč obrne, kakor pijanec, če se v jamo zvrne!«

Videti bi morali ta začudeni pogled, te jasne vprašujoče — očitajoče očke, ko me je trdovratno ponovno vprašala:

»Pa kako se vlak obrne?«

Ni bilo časa premišljevat, zakaj otrok ne čaka, hoče odgovora in sicer pravega, moškega, resnega odgovora.

»Veš vlak se obrne, kakor konjiček. Če mu zakličeš: hi! bo peljal naravnost, če pa vajeti nategneš na levo, se bo obračal in počasi obrnil in . . .«

»Pa kako se v l a k obrne? me je prekinila in že jezno povdarjala besedo vlak.

K sreči se je vlak ustavil in sprevodnik je hreščče zaklical: »Celje! Vsi izstopiti!«

Da me ne bi še v zadnjem hipu kaj izpraševala, sem jo že na peronu, poslavljaljoč se od srečne rodbine, vprašal, kako se imenuje, ker je tako pridna.

»Lulka!« mi je samozavestno odgovorila ter me čez rame zaničljivo pogledala, češ, da niti ne vem in znam povedati, kako se vlak obrne.

»Veste gospod, naša Julka ne more še »!« izgovoriti; pa oprostite, če vas je motila in kaj razžalila!«

Trideset let in čez že onegavim po železnici in zadnja leta nimam skorajda drugega opravka, kakor podučevati naše osobje, kako se vlaki obračajo, kako vozijo tja, kako nazaj, kako se ne smejo »obračati« v jarke in take ter podobne jako podučljive in koristne stvari.

Ampak dveletnemu otroku na tako vprašanje prav odgovoriti le nisem znal in bilo me je prav res malo sram.

Premišljeval sem še pozneje, kaj je hotela mala. Ničesar drugega, kakor pojasnila, kako in najbrž kedaj bo vlak vozil nazaj v Žalec, ko se bo vračala naša mala s tetinimi darili domov, da jih pokaže Volku in mucu.

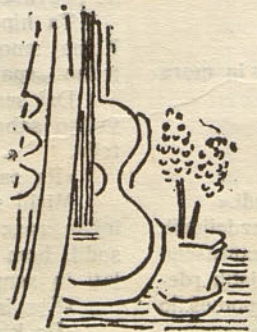
Pa razumi, človek božji, otroško dušo!

Gustav Šilh :

SERENADA

Ko temne sence tkejo svoje mreže
in kakor v snu odhaja tih večer,
ko tajna misel v duši se razveže
in polboječe spe v neznan smer,
ko vspava cesto mehki dih pokoja —
jaz romam k Tebi . . . Ti najdražja moja . . .
Korak obstane . . . misel roma dalje
in hrepeneč hiti do Tvojih vrat.
A blesk noči, ki vseokrog pretkal je

z drhtečo lučjo, kakor žarek zlat
s pogledi tisoč zre na Tvoje trate,
smehljaje siplje svoje sanje nate.
Pred Tvojim oknom rože sramežljive
dehteč izdajajo svoj čisti žar.
Brné vetrovi in kade se njive
in noč razliva nate ves svoj čar.
In moje misli . . . lahno trepetanje,
bežijo k Tebi . . . minejo ko sanje.

BELI LABOD

Oj, kako življenje tam v parku! Čisto drugačno ko med mračnimi stenami in ko na temnem dvorišču in ko po tesni ulici pod oknom. Čisto tuje življenje, pa lepo tako in čudovito tako, da sanjaš o njem: Ptičice po vejah zelenih pojo, rožice po gredah negovanih cveto, ljudje, ki se smejejo in šalijo, se po belih stezah sprehajajo. Pa dece: kopica tu, kopica tam. Bijejo žogo, skačejo, rajajo. In jedo sladčice. Niso večji ko Milanček, le oblečeni so drugače. Pa ribnik, ribnik! In v ribniku jata račk! In labod, beli labod!

Ne gre iz glave Milančku beli labod. Sanja o njem: Pogovarjata se — tako govori s svojim kljunom, ko govori Milanček s svojimi usteci — pogovarjata se ko tovariša, jemlje mu iz rok koščke belega kruha in toži: Tako sam sem. Sam ko ti, Milaiček. Glej račke, jata jih je, družine jim ne manjka. Glej dečke, ki so lepo oblečeni in se igrajo. Glej ljudi, ki se sprehajajo in pogovarjajo in smejejo. Jaz pa nimam iikogar . . . Ko ti, Milanček.

Videl je Milanček dečke, ki so drobili bel kruh belemu labodu. Premislil je vse to in spoznal: K nobenemu tistih lepo oblečenih ni prišel v vas, nobenemu ne je iz rok, nobenemu ni potožil.

O, kako je dolgo od nedelje do nedelje. Samo ob nedeljah pride mamica po Milančka in ga pelje v park. Premišljal vse dolge dneve po temnem, kamenitem dvorišču; sanjal med vlažnimi zidovi; trepetaj pred tisto grdo teto, ki godrnja, godrnja; boj se hudega strica, ki si mu povsod napoti. Ob nedeljah, o, v nedeljo . . .

Pa noče mamica kupiti belega kruha. Pravi, da nima denarja. Pritisne ga k sebi, poboža ga po laseh, solze ima v očeh. In pove: Komaj toliko zasluži, da ne hodi Milanček bos in raztrgan. In komaj, komaj toliko, da ga tista grda teta in tisti grdi stric ne napodita iz mračne sobe. In komaj, komaj, komaj toliko, da jima sme potožiti, kadar je lačen.

Milanček vsega tega ne razume. Pa razloži vse tisto o belem labodu. In pove, zakaj bi rad belega kruha.

Noče in noče mamica kupiti belega kruha. Pravi, da bi bila tista grda teta in tisti hudi stric jezna, če bi izvedela.

Milanček se boji jeze grde tete in hudega strica. In pove mamici na uho, da ne gresta grda teta in

hudi stric nikdar v park. Ne bosta videla in izvedela . . .

Odkima mamica. Greh bi bil, pravi.

Milančku gre na jok. Če ni prišel k nobenemu tistih lepo oblečenih v vas . . .

Tisti lepo oblečeni imajo bogate stariše.

Zakaj jih Milanček nima? Zakaj ga vsaj mamica ne vzame k sebi, tja, kjer služi? K tistim bogatim ljudem . . .

Ker bi bili hudi in bi mamica niti za trdo skorjico kruha ne zaslužila? Zakaj bi jo napodili iz službe? O, zakaj, zakaj je Milanček tako sam, sam ko beli labod? Tožil je beli labod, kako je sam . . . Pa Milanček? Grda teta, hudi stric! Grda teta pa ima vsaj hudega strica in ni sama. Zakaj pride mamica samo ob nedeljah ponj? In sama, zmirom sama? Vsi tisti lepo oblečeni vrstniki v parku imajo očete. Kje, kje je njegov oče? On bo prišel . . .? Naveličal se je čakati Milanček, ko ga ni, in od nikoder ni. Žalosten je bil labod, ker je tako sam. Pa bi ne bil žalosten Milanček? Belega laboda imajo vsaj dečki radi. Milančka? Milančka, ki nima obleke ko drugi? Kako ga gledajo dečki po parku? Kako ga gledata grda teta in hudi stric?

»Ni več belega laboda v ribniku!« Mamica je vsa žalostna.

Da ga ni? Kam je odšel? K drugim labodom tja daleč nekam? On ne bo tako sam?

Milanček v glasen jok. Pa saj ne verjame! Še davi, prej ko se je zbudil, je govoril z njim. Pa ni črnil besedice, da misli odleteti. K ribniku, v park! Hitro, hitro!

Park . . . Kje je park? Milančka že noge bole. Po zeleni travi gresta z mamico, ni ulic, tam daleč so lišče, na polju ne vidi Milanček nikjer živega človeka. Kje je park? Natanko ve Milanček: Ulice, ulice, pa kar v ulico zakipi pred teboj: zeleni kostanji, ptički po njih; bele steze, igrajo se po njih fantički in deklice, ki niso večje ko Milanček; gredice s prelepimi rožami; ribnik, račke. Beli labod, sam . . . Danes pa hodita, hodita, da je Milanček truden. Kje je park? Kje je park?

Stiska zobe in ustnici služkinja Tončka. Trdno je odločena, da ne popelje sinčka nikdar več v park.

Niko Pirnat:

GAZELA

Da me pijejo od vseh najrajši,
da v bolesi sem jim lek najslajši — davno vem.
Spremljam od spočetja jih do groba,
ob sedmini pa jim je brez mé tesnoba — dobro vem.

Da otrok se zmano že zaliva
in da mati njihova celo popiva — tudi vem.
Kaj bi ž njimi se zgodilo,
ko bi mene več ne bilo — pač ne vem.

Dr. F. Stamol:

VERZI O HREPENENJU

Šlo je hrepenenje,
plaho, blede dete,
po širokem svetu.
Pride v pusto polje:
pa je zadehtelo
po vijolicah.
Pride v gozd zeleni:
slavček pel je v večer
kakor še nikdar.
Pride v tiho selo:
Tine bosonogi
je pozabil črede,
glavico podprl:

Gleda belo cesto,
zre veliko mesto,
kjer postane kralj — — —
Tam na vrtni gredi
vtrga deva mlada
nageljček si rdeč.
Komu je namenjen?
Nekam daleč sanja
žalostno oko.
Šel sem mimo vrta,
vjel sem njen pogled;
zdaj ga nosim s sabo
križem svet.

J. Baukart:

VINSKI SONET

Jesen raz trto grozd žareči sname,
odpira v vrhah bele vinske hrame
in sok otroka solnčnega v globine
zapira, kamor žarek ne posine.

In sok tam spi . . . Ne spi! V njem sila nova
vzkipi, iz pen pa solnčnega otrova
rodi se moč, nebeško omamljiva,
ki tajne rajske vrte nam odkriva.

Ljubav srce prevzela je jeseni,
po zimi dozorel je sok ognjeni,
zdaj ga v poljubih svojih pijem žgočih.

In pen zdaj ni. Kako naj srečnik pravi:
Ni hrepenenja, pesmi, prošenj vročih! —
ko ga zaliva morje že ljubavi.

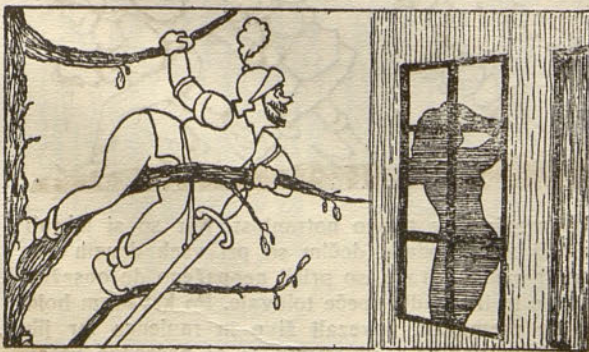

Ilustracije: Božo Srebre

I.

V času pozne in malce zaprašene grajske romantike, je junačil v dolini pod zelenim Pohorjem tolovajski glavlar, ki se ga je radi njegove drznosti in silovitosti vse balo. Na višku svoje rokovnjaške slave, se je do norosti zagledal v mlado vdovo Agato, hčerko zadolženega graščaka, pri katerem je živela po smrti svojega moža. Glavlar jo je videl na velikem živinskem semnju, kjer je njen oče trudoma izbiral mršave podaniške krave, da si z njimi spet malo opomore. Hčerka se je med tem ukvarjala z umazanimi kmetскими otročaji, ki jih je za zabavo s tanko šibo švrkala po golih mečah. Ker se je pri tem prijetnem opravilu nekoliko razgrela, ji je preplula nežni obraz dražestna rdečica, kar je njeno lepoto zelo povečalo. Preoblečeni tolovajski glavlar je prišel na semenj z namero, da po stari navadi izbere nekaj najpetičnejših sejmarjev, jih počaka pozneje v zasedi in jim izprazni žepe; toda ob pogledu na lepo grofico je na vse pozabil in jo gledal s poželjivo razprtimi očmi. Tisti dan je bilo kaj malo plena in ljudstvo je skoro

izgubilo vero in spoštovanje do krdela, ki je bilo sicer znano po svoji vestnosti in marljivosti. S prezirom so govorili ljudje o propadanju tolovajev in jim prerokovali slabe čase. Glavlar pa se ni brigal niti za takšno govoričenje niti za žalostne obraze svojih zvestih, marveč je blaznel v svoji strasti ter se neprestano potikal okrog gradu. Dognal je, da spi grofica v vzhodnem stražnem stolpu, ob katerem se je dvigal silen hrast. Njegovi zadnji vrhovi so segali prav do grofičinega okna. Mnogo noči je preždel tolovaj na najvišji veji ter z izbuljenimi očmi požiral čare grajske lepote, ogledujoče v ženskem samoljubju lepoto svojega telesa brez slutnje kakršnekoli nevarnosti. Ko je slednjič strast premagala poslednji ostanek tolovajske razsodnosti, si je preskrbel trdno lestvico in v temni noči vdrl skozi okno v spalnico. Z lesketajočimi očmi je obstal pred svojo izvoljenko, ki si je zaman prizadevala skriti goloto svojega telesa z dolgimi, razpuščenimi lasmi. Od silnega strahu je pozabila zakričati, toda njene oči so preseče strmele na postavnega bradača, ki jo je tako nemilo iznenadil. Ker ni bila brez poguma, se je kmalu toliko pomirila, da je opazila tolovajevo zmedenost. Njena ženska lokavost ji je potrdila, da se ji ni bati od njega nič posebno hudega. V zmagoslavni zavesti svoje velike lepote se ni niti preveč upirala, ko so se je oklenile močne roke nasilneža, saj je že dolgo z nestrpnostjo pričakovala kakega doživetja, ki bi vsaj malo razvedrilo pusto dolgočasje grajskega življenja.

II.

Hrast ob stražnem stolpu je postal ljubzenska pot tolovajeva. V temnih nočeh se je vzpenjal po njem do grofice, ki ga je sprejemala brez strahu, sledeč klicu svoje narave, hrepeneče po nasladi in

uživanju. Neugnana tolovajeva strast jo je razpaljala do brezumnja, toda v kljub temu je kmalu izvlekla iz njega skrivnost njegovega zvanja. V početku se je prestrašila, pozneje pa se ji je zdelo to nenavadno doživetje še mikavnejše. Glavar ji je neprestano prinašal dragocenih daril, naropanih v bližnji in daljni okolici, da čim bolj okraši njeno telo. V takih trenutkih je občutila grofica Agata dokaj nežnosti do svojega tolovaja in vneto poljubovala srpasto bražgotino na njegovih široko obokanih prsih, ki so mu jo bili vžgali pred leti, ko ga je nesreča pahnila v ječo. Z drznim begom se je takrat rešil gotove in mučne smrti.

Ko je tolovajeva ljubezen cvetla najlepše, se je vrnil iz tujine mladi baron Triegler, sin sosednega graščaka. Svoje dni je mnogo trubaduril pod oknom lepe Agate in ona mu tega ni pozabila. Z njegovim posetom je v njenem srcu zopet oživila mladostna ljubezen. Tudi on se ni upiral navalu občutkov, toda odkrito ji je priznal, da se more oženiti le z bogatim dekletom, da pa se mu z ženitvijo še ne mudi, nego se mu močno hoče njene ljubezni. Ker je bila grofica razumna žena, je uvidela kruto logiko njegovih besed in ga v kljub temu ljubila. Tolovajevi ponočni obiski pa so ji silno omrzeli. Hlastno je zahtevala vedno novih dragocenejših daril in snovala načrte, kako bi se iznebila neprijetnega posetnika, obenem pa pridobila očarljivega soseda. Z največjo pretkanostjo je izmamila zaljubljenemu tolovaju tajnost, ki je doslej ni hotel izdati: tajnost njegovega domovanja in njegove zakladnice.

III.

»Dragi prijatelj«, je rekla pri prvi priliki mlademu baronu, »vi mi venomer zatrjujete, da me ljubite in da bi se oženili z menoj, ako bi nama ne manjkalo denarja. Denar si lahko pridobite. Treba mi je samo vašega poguma in pokažem vam pot do velikega bogastva.«

Baron jo je zaljubljeno pogledal: »Da mi poguma ne manjka, je dobro znano vsem mojim znanecem in prijateljem, še bolj pa mojim sovražnikom. Ako bi si z njim mogel pridobiti vas, bi se gotovo še postoterial.«

»Prav. Poslušajte me dobro!«

Točno mu je opisala tolovajsko skrivališče v zagonetni votlini Hude luknje, njega skrivne dohode in izhode. Opozorila ga je na bogato zakladnico in na slavo, združeno s srečno izvršenim podjetjem. Njen izvrstni spomin ni izpustil najmanjše podrobnosti, tako, da baronu ni bilo težko izdelati uporabnega načrta za pohod nad roparje. Čeprav je dvomil o uspehu, je nemudoma zbral lepo število grajskih hlapcev in biričev iz vse doline ter odinil z njimi proti zloglasni soteski. Grofica Agata je stala pri

oknu in gledala za odhajajočo četo. Njeno srce je bilo težko, zakaj v baronovih očeh je opazila čudne dvome, ki jih tudi njeni poljubi niso mogli razpršiti. Vira svojih podatkov mu ni hotela odkriti in to je vzbudilo njegovo nevoljo. Z lahkim vzdihljajem je stopila k očetu ter zahtevala, da tlačani takoj posekajo hrast ob stražnem stolpu. Sama pa se je še tisto uro preselila v varnejšo kamnico na nepristopni zapadni strani gradu.

IV.

Lov na tolovaje ni bil lahek. V votlino so se spuščali ozki hodniki ob besno hrumečem potoku. Napadalci so jih našli z veliko težavo, ker so bili izvrstno skriti. Z upognjenimi hrbiti so drug za dru-

gim prodirali v temno notranjost. Ker so si izbrali najbolj skrit hodnik, dočim so pri vseh drugih postavili močne straže, so prišli neopaženo do obsežne votline in iznenadili speče tolovaje. Po krvavem boju so jih premagali, povezali žive in ranjence ter jih znosili iz votline. Niti enemu se ni posrečilo uteči.

Baron Triegler je bil vesel zmage, zato je zapovedal hlapcem, naj urno pripravijo vse potrebno za obešanje. Sam se je vrnil z bakljo v roki v votlino, da bi brez prič poiskal tajno zakladnico, skrivajočo bogastvo tolovajske družine. Opis grofice Agate je bil tako jasen, da je kmalu našel spretno skrito mesto. Treba je bilo seči v vodo, prijeti za kamenit ročaj in dvigniti skafo, ki je takoj spremenila smer potoka. Baronu je srce burno nabijalo, toda silno razočaranje ga je na mah umirilo: odprtina je bila prazna. V divjem srdu je izustil robato kletvico.

»Ne jezi se preveč, človek!« se je zaslišal porogljiv glas, prihajajoč iz temne dupline, odkoder so razpenjeni slapovi grmeli v globino. »Prehitel sem te, to je vse!«

»Kdo si, strahopetec, ki se skrivaš v temi?« je zarjul iznenadeni baron.

»Tako se ti predstavim!« se je zasmel neznanec.

Iz teme so vzrasle mogočne rame z bradaticim obrazom, iz katerega so žarele oči kakor dva oglja.

»Na uslugo! Pred teboj stoji gospodar votline. Moje ljudi imaš, mene pa ne dobiš tako lahko. Ako si pri volji, lahko preizkusiva tvoj klaverni pogum, ki zna napasti speče ljudi.«

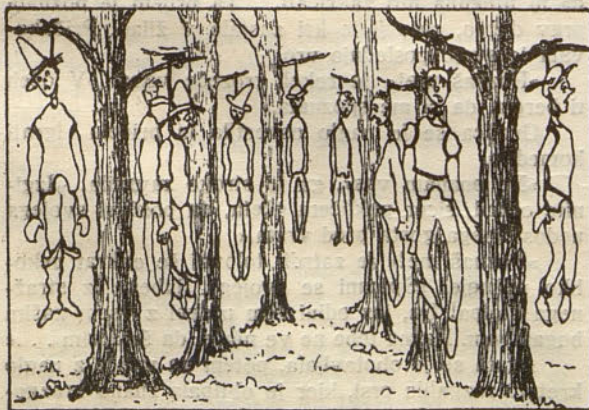
V glavarjevi roki se je zlokobno zasvetila mečeva ostrina. Baron se je za korak umaknil, zakričal na ves glas, da bi privabil svoje ljudi in se postavil v bran. Toda komaj sta se meča nekolikokrat križala, je uvidel, da je naletel na nevarnega nasprotnika. Brez dvoma bi bil podlegel tolovajevi spretnosti in njegovim silovitim izpadom, da niso prihrumeli v votlino hlapci. Komaj jih je glavar zazrl, je odskočil in izginil. Vkljub vnetemu iskanju ga niso mogli nikjer najti, zato so domnevali, da je telebnil v zevajočo globino, kamor je bučala voda.

Hlapci so se približali onemoglemu plemiču.

»Vislice so pripravljene. Ali naj obdržimo kakega ujetnika?«

»Nobenega! Vse obesite!« je zarenčal baron zlovoljno.

Kmalu je bilo vse končano. Hlapci so še enkrat preiskali votlino in pobrali iz nje vse, kar je imelo količkaj vrednosti. Ko so se vračali, so zrlji za njimi mrko preteči obrazi obešenih tolovajev.

V.

»Gospa grofica«, je poročal po svojem povratku baron Triegler, »zmaga je bila častna, toda bore malo plena.«

»A zakladnica?«

»Našel sem izpraznjeno luknjo. Nemara je glavar kaj slutil in jo pravočasno skrnil drugam.«

»A kje je on sam?« je zadrhtela grofica Agata.

»Sunil sem ga v prepad. Zdaj mi je tega zelo žal, z mukami bi ga bil gotovo prisilil, da nam pove novo skrivališče.«

»Morda je znano kakemu drugemu roparju?«

»Saj res!« se je baron jezno udaril po glavi. »Na to nisem niti mislil. Vraga, vse smo poslali na oni svet.«

Grofičin pogled je izražal pri teh baronovih besedah strah, obenem pa neko nežno občudovanje.

»To ste storili? Škoda, škoda!«

»Resnično škoda«, je ponovil baron. »Zakaj tudi najine nade so s tem splavale po vodi.«

»A nagrada, razpisana na roparske glave?«

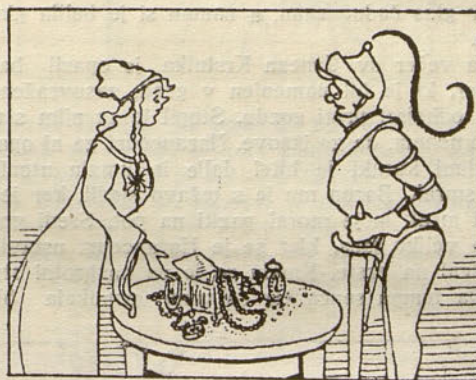
»Premalo!«

Grofica ga je žalostno pogledala in se zamislila.

»Pojdite z menoj!« je rekla nenadoma, »morda se vendar najde kak izhod.«

Vedla ga je v svojo kamrico, kjer je stresla predenj cel kup draguljev.

»Kaj pravite k temu?«

Baron Triegler je zamišljeno mešal med prsti svetlo zlato, okrašeno z dragim kamenjem, in nato z naglim pogledom premeril lepo grofico, ki se je tresla od pričakovanja.

»Pravim, da je preveč in premalo. Preveč dragocenega rodbinskega nakita, ki je last naših bližnjih in daljnih sosedov, premalo, da bi se z njim napotil drugam in ga razpečal. Ali, za Boga, povejte, odkod imate vse to?«

Grofica mu ni odgovorila. Baron je vstal in se globoko priklonil.

»Jaz nisem ničesar videl, grofica Agata! Midva ostaneva prijatelja, a najine sanje morajo ostati le sanje.«

Tudi na te besede mu ni odgovorila, niti mu ni podala roke v poljub, ko se je poslovil.

VI.

Njegovi poseti v kljub temu nesoglasju niso prenehali. Naposled se mu je posrečilo prepričati mlado vdovo o usodni begotnosti mladih let, ki jo more osladiti edino ljubezen. Skrivaj je morda še vedno upala, da koncem koncev vendarle priveže nase zaloga lahkoživca, ki ni ničesar hotel slišati o kaki trajnejši zvezi.

Koncem tistega poletja je obiskal njenega očeta star prijatelj, ki je pripeljal s seboj postavnega plemiča. Vitez Harancourt, čigar zagorelo, gladko obruto lice je pačila dolga brazgotina, segajoča prav do brade, je bil zelo bogat in član ugledne rodbine, zato so ga sprejeli na gradu z največjo prijaznostjo. Že v prvi uri je posvetil vso svojo pozornost grofici Agati, ki je ni odbijala, upajoč, da vzbudi v baronu ljubosumnost in s tem ojači njegovo ljubezen. To se ji je sicer docela posrečilo, toda zabredla je v neprijetno zagato ob Harancourtovi snubitvi, zakaj njeni starši so jo rotili, naj ga usliši in dvigne svojo rodbino z novim bogastvom do prejšnjega ugleda.

Baron Triegler je bil nor od ljubosumja in užajljeneja samoljubja, tako da je povzročil revni Agati prav bridke ure. Svojega tekmeca je zasovražil iz dna duše. Zavidal mu je zlasti njegovo bogastvo, ki je moralo biti bajno, zakaj vitez je razsipaval denar in nastopal s knežjim sijajem. Tuintam je bil pač dokaj robat v besedah in neroden v kretnjah, kar je kazalo občutno pomanjkanje plemiške vzgoje, toda opravičevala ga je dolgoletna vojna služba, v kateri človek hitro podivja. Grofici Agati se je včasih zdel njegov glas čudno znan, a zaman si je belila glavo, odkod.

Na večer sv. Janeza Krstnika je opazil baron Triegler, ki je bil namenjen v grad, zasovražene viteza odhajati proti gozdu. Stopil je za njim s trdnim namenom, da ga izzove. Harancourt ga ni opazil; z naglimi koraki je hitel dalje in kmalu utonil v senci smrek. Baron mu je s težavo sledil, ker je bil že trd mrak in je moral paziti na pot. Sredi gozda je bila velika jasa, kjer se je Harancourt ustavil in zažvižgal na prste. Kmalu se je na nasprotni strani pojavila temna senca ter se urno pomikala bliže.

Osupli baron se je z vso previdnostjo splazil tako daleč, da je mogel prisluškovati razgovoru.

»Nocoj si zadnjič tukaj!« je slišal glas tujega viteza. »Bil si mi zvest drug, edini, ki mi je še ostal. Poišči si nov dom! Z denarjem, ki ga imaš, ti to ne bo pretežko.«

»A vi, mojster?«

»Jaz ostanem. Znano ti je, da sem se že davno naveličal našega posla, a zdaj, ko so poginili vsi tovariši, me mika še manj. Kupil sem graščino in kmalu se poročim z lepo grofico. O prvi priliki pa plačam naš dolg temu baronu, ki je obesil naše vrle junake.«

Baron Triegler je odrevenel od začudenja in nehote prijel za ročaj svojega kratkega meča, ki mu je visel ob strani.

»Da bi vam vse dobro izšlo, mojster! Ostanite zdravi!«

»Tudi ti! Nemara se kdaj še vidiva — pozneje. Ali bolje ne! Jaz in ti, oba pričneva novo življenje.«

»Še nekaj, mojster!« je okleval drugi. »Ne morem se ubraniti misli, da nas je izdala vaša ljubica . . .«

»Grofica Agata? Molči, človek! Saj bi me bila lahko že poprej — ne enkrat, stokrat, vsakokrat, ko sem vasoval pri njej.«

Baron je slišal dovolj. Neslišno se je zmuzal nazaj, zajezdil konja in hitel k sosedom, da jih obvesti o čudoviti novici ter zbere ljudi, da skupno zajamejo nevarnega razbojnika.

VII.

Po večerji je grofica Agata vstala od mize in z lahnim poklonom zapustila jedilnico. Bila je nemirna, ker ves dan ni videla mladega barona. Na stopnicah jo je dohitel vitez Harancourt.

»Grofica Agata«, je dejal s pridušenim glasom, »svojemu očetu na moje vprašanje še vedno niste odgovorili. Povejte mi, kaj smem upati!«

Ona je nevoljno zmajala z glavo.

»To ne gre tako hitro.«

»Ali vaši starši želijo . . .«

»Odloga hočem. Saj vas niti ne poznam.«

V tem trenutku jo je vitez z močno roko zgrabil okrog pasu in jo tako urno odnesel v njeno kamrico, da ni utegnila niti zakričati. Ta prijem je poznala prav dobro, zato ji je kri zastala v žilah. Pričakovala je svojo poslednjo uro.

»Poznaš me!« je rekel grozeče vitez. »V obeh ti berem, da si me spoznala.«

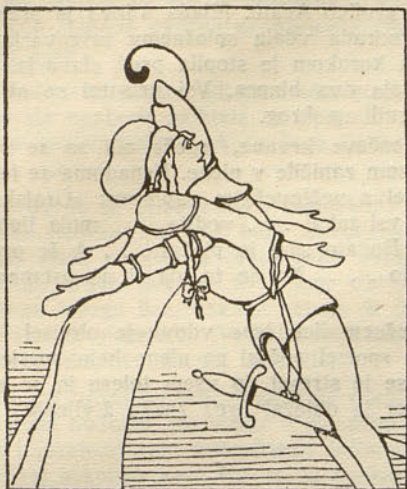
Grofica se je naglo osvestila in pričela igrati komedijo.

»Ne poznam vas«, ga je strogo zavrnila. »Izginite odtod, sicer pokličem očeta, da postavi svojega nedostojnega gosta pred vrata.«

»Poznaš me!« je zatrdil tolovaj še enkrat nekoliko nežneje. »Spomni se svojega ljubega iz stražnega stolpa! Da, jaz edini sem utekel z vsem našim bogastvom. Razen tebe ne ve nihče, da še živim . . .«

Agata se je obotavljala, potem pa mu je z naglo kretnjo razgalila prsi, kjer je obtipala znano brazgotino.

»Ti si!« je vzdihnila in mu padla okrog vratu.

Po prvem razburjenju ga je začela spraševati po zakladnici tako vneto, da se je vzbudil sum celo v zaljubljeni duši tolovajevi.

»Zdi se mi, da ti je bolj pri srcu moj denar, kakor jaz«, je dejal z mrklm glasom. »Poglej mi v oči! Kdo je izdal našo votlino temu gizdavemu baronu Trieglerju? Ubijem te, ako si to storila ti!«

Grofica ni trenila z očmi.

»Ali se ti blede? Kaj nisem skoro odbila tvoje lastne najlepše ženitne ponudbe, ker sem žalovala za teboj? Če bi te bila hotela izdati, bi bila to že zdavno prej lahko storila.«

Ker so se njene besede strinjale z glavarjevšm mnenjem, ga je s poljubi in objemi kmalu docela prepričala o svoji vdanosti. Kakor prejšnje čase, je tudi to noč zaspal v njenem naročju.

VIII.

Kmalu po dvanajsti uri so zabobneli težki udarci po grajskih vratih in zbudili grad iz sladkega spanja. Pod obzidjem so plamenele baklje in se nemirno premikale sem in tja.

Grofica Agata, ki ni bila zaspala, ker je snovala nove načrte, se je tiho splazila k oknu. Slišala je razjarjene glasove, kletvice in klice po tolovajškem glavarju. Razveselila se je v svojem srcu in se vrnila k postelji. Med tem je hrup zbudil tudi njenega ljubimca. Prepadel je skočil na noge in z železnim prijemom stisnil grofico za zapestje, da je kriknila od bolečine.

»Izdala si me!« je zahropel ves divj. »Ubijem te!«

»Ne nori!« je zaječala ona. »Saj vidiš, da takšna nikamor nisem mogla.«

Tolovaj se je naglo pomiril.

»Res je, nič strahu! Nihče me ne pozna, nihče mi ne more dokazati, da nisem vitez Harancourt. In moji papirji so dobri.«

»Beži iz moje kamrice«, je prosila mlada vdova, »da te ne zasačijo pri meni. Računaj z menoj, če bi se ti vendar kaj zgodilo. Za zaklad se ne boj, pri meni je tvoja tajnost varno spravljena. Dobro bi

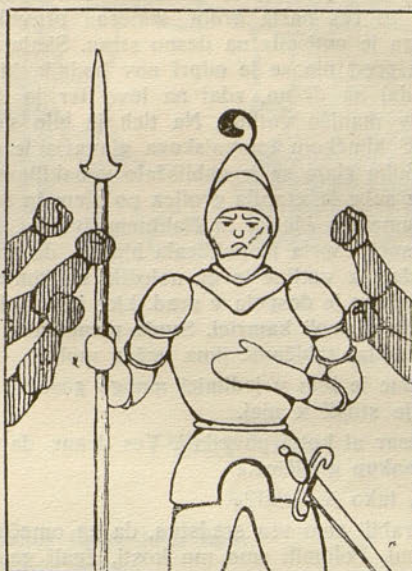
bilo, če mi izročiš še ključek, da ga ne najdejo pri tebi.«

Glavar jo je predirljivo pogledal.

»Dobro, zaupam ti!« je dejal kratko.

Grofica ga je nežno objela in hitro potisnila skozi vrata. Nato se je oblekla in šla gledat, kaj se godi.

Spodaj na dvorišču je stal sredi razburjenih plemičev tolovajski glavar mirno in brez bojazni. Ko je hrušč za hip ponehal, je izpregovoril in njegov glas je bil vse prej zaničljiv, kakor vljuden.

»Baron Triegler me dolži, da sem tolovajski glavar. Temu se moram iz srca smejati, zakaj, zdi se mi, da si je izmislil predpustno šalo.«

»Ne izgovarjaj se, lopov!« je zakričal baron.

»Gospod baron«, je odvrnil tolovaj mrzlo, »čudoma vidim, da mislite resno. Da se ne bomo predolgo pričekali, vas prosim, da svojo bedasto trditev dokažete. Gospodje«, se je obrnil k ostalim, »moje plemiško pismo vam je na razpolago.«

Samozavestni nastop je ugodno vplival na večino graščakov, zato so pričeli vpiti nad baronom, naj govori.

»Saj sem slišal na lastna ušesa . . .«

»Gospodje«, ga je prekinil tolovaj, »ljubosumnost je huda stvar, toda človeka ne sme zavesti predaleč.«

Sosedje so se pričeli krohotati in suvati barona, vsega zariplega od jeze: »Ljubosumen si, bedak! Oprostite mu, Harancourt! Ljubosumen . . . ha, ha, ha!«

Pričeli so se razhajati in osramočeni baron se je že umikal splošnemu zasmehu, ko se je vrh stopnic pojavila bela postava grofice Agate.

»Stojte, gospodje!« je zaklicala. »Vam vsem je znano, da je bil resnični glavar enkrat že ujet in da so mu takrat vžgali znamenje na prsi. Poglejte . . .«

Beseda ji je zastala v grlu, zakaj glavar, ki je v početku oštrmel od groze in začudenja, se je z

divjim skokom vrgel proti stopnicam. Grofica je kričaje pobegnila, ostali pa so navalili nanj in ga po kratkem boju pobili na tla. Ko so mu razgalili prsi, se je strmečim očem odkrila srpasta brazgotina na njih.

IX.

Naslednje jutro je grofica Agata zelo rano odjezdila proti Hudi luknji. Dva zvesta hlapca, ki sta vodila nekaj tovornih konj, sta jo spremljala. Po tajnem hodniku je dospela v votlino, hitro preiskala vse kote in res našla grobo izklesan pravokotnik. Z muko ga je potisnila na desno stran. Skala je odstopila in pred njo se je odprl nov hodnik, ki se je vijugal zdaj na desno, zdaj na levo ter jo končno privedel v manjšo votlino. Na tleh je bilo več zabojev. S ključkom tolovajskega glavarja je odprla prvega. Suho zlato se je zabliščalo v bakljinem svitu. Vsa iz sebe je grabila grofica po njem in se opajala na rumenem blesku in žlahtnem žvenku. Potem je zaboj spet zaprla in poklicala hlapca, da sta prenesla zaklad iz votline in ga naložila na konje.

Neopaženo je dospela v grad, kjer je zaboje varno spravila v svoji kamnici. Svoja pomočnika je bogato nagradila, zabičujoč jima večer molk.

Opoludne je bilo v jedilnici mnogo gostov. Baron Triegler je stopil k njej.

»Ničesar ni hotel povedati. Ves denar da je porabil za nakup graščine.«

»Res, tako je dejal?«

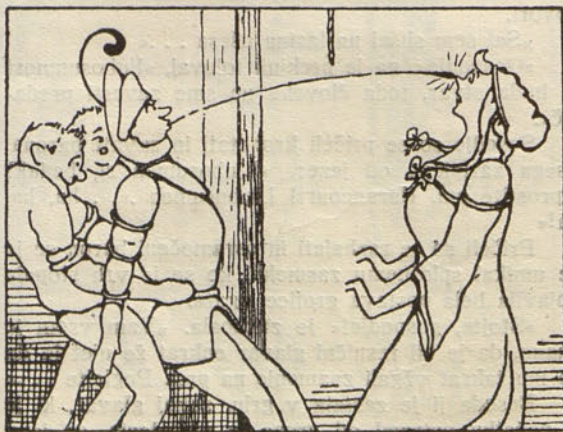
»Uporabili smo vsa sredstva, da ga omečimo — vse zastonj. Polomili smo mu kosti, žgali ga, natezali. Vražji človek!«

»Ali še živi?«

»Zvečer ga obesimo.«

Tudi ostali graščaki so bili nezadovoljni. Upali so, da jim tolovaj vrne naropano blago, a so se prevarali. Vendar jih je dobro vino kmalu razvedrilo in obed je potekel dokaj prijetno, k čemur je mnogo pripomogla židana volja lepe vdove.

Ko se je solnce dotaknilo roba sinjih planin, so privlekli tolovaja na dvorišče k vislicam, zakaj hoditi ni mogel več. Bil je ves v krvi in opeklinah. Ko

so ga vprašali po poslednji želji, je rekel, da bi rad govoril z grofico Agato. Mlada vdova je prebledela in se le nerada vdala splošnemu prigovarjanju. Z negotovim korakom je stopila pred glavarja, ki sta ga podpirala dva hlapca. Vsi prisotni so se radovedno zgrnili naokrog.

Obsojenčeve krvave, trpeče oči so se s strašnim izrazom zapičile v njene. Nenadoma se je vzpel in zahropel z nečloveškim naporom: »Grajska vlačuga! Vi vsi tukaj . . . vedite . . . moja ljubica je bila . . . Bogato sem jo plačal . . . A še premalo, še premalo . . . Na še to, da ti ne ostanem dolžan.«

Na nežnem licu lepe vdove je obvisel krvav pljunek in spolzel počasi na njeno belo oprsje. Tolovaj pa se je stresel po vsem telesu in se zgrudil na tla, kjer je obležal brez znaka življenja.

X.

Sosedje so se jeli odpravljati proti domu, kakor hitro so še vedno nezavestnega razbojnika obesili. Ker je bil še vsem v spomину pretresljivi prizor, se niso mogli prav razvneti. Vsem je bilo mučno, čeprav so drug drugemu zatrjevali, da bi bil zaslužil tolovaj za tako grozno razžaljenje stoterno smrt.

Stari graščak, grofičin oče, je bil ves iz sebe, vendar je prosil svoje goste, da izpijejo pred slovesom še kozarec vina in pri njem pozabijo na nezaslišano obrekovanje, s katerim je zločinec oskrunil njegovo nedolžno hčer.

Baron Triegler se je ukradel od družbe in odšel v Agatino sobo. Lepa vdova je ležala na postelji in strmela v steno. Ob njegovem prihodu je planila kvišku in ga gledala z brezizraznimi očmi.

»Grofica Agata«, je dejal baron vljudno, »prihajam po slovo.«

Ona ga je prijala za roko in jo krčevito stisnila.

»Ali si mu veroval? Temu strašnemu človeku?«

»Govoril je čisto resnico. Sicer pa me stvar prav malo briga.«

»Zapuščaš me? Ali me ne ljubiš več?«

Baron jo je pogledal z največjim zaničevanjem: »S tolovajevo ljubico ne maram imeti posla. Ostanite z Bogom!«

Grofica ga je objela z obema rokama, toda on se je iztrgal in stopil k vratom.

»Dobro, gospod baron«, je bruhnilo iz nje, »pojdite torej, toda ne domišljajte si, da ostanem sama. S tem denarjem si kupim maršala, ne pa vas.«

Pristopila je k oknu, pod katerim so težke zavese doslej zastirale več zabojev in dvignila pokrov za pokrovom: pred presenečenim baronom se je zalesketalo neizmerno bogastvo in ga za nekaj hipov prikovalo na mesto, kjer je stal.

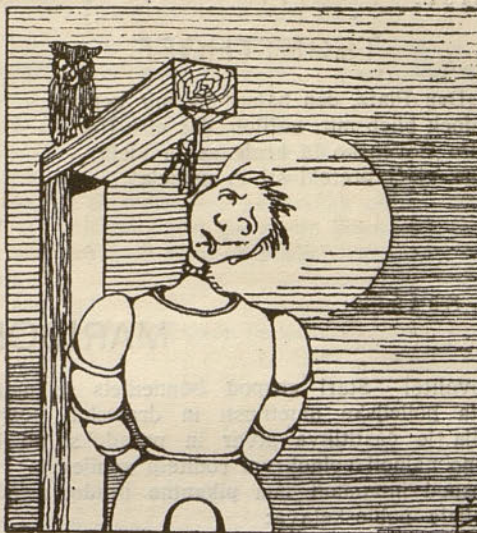
»Tolovajski zaklad!« je vzkliknil skoro brez sapa. »Zdaj vidim, da sem bil zelo krivičen. Medtem, ko sem slabo mislil o tebi, si ti skrbela za najino bodočnost. Odpusti mi moje trde besede!«

Ko se ji je z razprtimi rokami približal, je malo oklevala, potem pa mu je omahnila v objem, ohranivši vse njegove žalitve za poznejše čase trdno v svojem srcu.

»Radi tebe, samo radi tebe sem storila vse, kar je bilo slabega!« je zaihtela na njegovih prsih. »Saj te tako močno ljubim. A če žena ljubi, je zmožna vsega . . .«

Baron se je prizanesljivo nasmehnil: »Da, prav govoriš! Sentimentalnosti bodi dovoljena poslednja beseda. Toda preden te predstavim zbrani gospodi kot svojo drago nevesto in s tem izbrišem madež s tvojega lepega lica, zakleni zaboje in jih skrij na kak varnejši prostor! V naših pokvarjenih časih ne moreš nikomur docela zaupati.«

Ko sta nekaj trenutkov pozneje roko v roki šla po temnem hodniku, sta videla v mesečini na vislicah dolgo iztegnjeno telo nesrečnega tolovaja. Ker je bilo zunaj nekoliko vetrovno, se je obešenec od časa do časa zagugal.

Dizma:

ZEUS

S svojo grom-besedo čvrsto
je krotil jih, dolgo vrsto:
šli razredi, šli rodovi
in prihajali so novi —
on pa še grmi kot včasih:
sivi Zeus v mogočnih lasih.

OGLAS

Prodaja na debelo! In poceni — skoraj gratis!
Grosist s kulturo: Rector universitatis.

TISKOVNA ZALOŽBA

Že sedem let bajè med nami — spi.
Kdo ve za lek, da jo zbudi?
Jaz mislim: prvič čuti bo o njej,
ko bo slavila — jubilej.

MALI RISAR

(P. S. prejšnjemu epigramu.)

»Sem majhen — zares! A le glej, kako črtati znam!
In objesten potegnil je črto — čez moj epigram!

SAMOSILNIK & NAŠA VAS

Tvoja pest, samosilnik, orjaška,
a tvoja politika — vaška!

POLITIKA

1.

Danes tukaj, jutri tam!
Brate, čemu?
Tu kakor tam lep imajo program,
a ne vrše ga ne tam ne tu.

2.

Politika — dulce et utile:
v življenju, če znaš, ti zaslužek daje,
a ko preseliš na svet se drug,
na grob ti nasiplje povrh še — zaslug.

UMETNIKU

Lahko tebi, če tvoj kritik viha nos:
Žvižgaj nanj, prijatelj, saj si — kos!

NAROBE PREŠEREN

To, kar France je hotel, Makso dela:
zlatnike kuje si iz pravn ves dan.
To, kar France je bil, bi Makso hotel:
Za Muzo škili na skrivaj — zaman.

Janko Plešar
Kronist:

TEGETTHOFF

»Den Platz, den haben sie mir geraubt,
doch blieb mir, gottlob, das alte Haupt.«
Po slovensko bi brala se ta ideja:
ne vlačí preteklosti iz muzeja!

Janko Plešar
M. K.

VEČKOMU

V pesem sem svojo te vzel — in zdaj si užaljen,
prijatelj?
Lani užaljen si bil, ker sem o tebi — molčal!

Dr. Fr. Sušnik:

MARIBORSKI TEATER

Dovolite! Stari gospod Sonnenfels je naučil
Linharta policijske umetnosti in dramskih poslov.
Tradicija je častitljiva stvar in paradoksi so bili
še vedno najbolj polnokrvni roditelji genijev.

Gospod intendant ima pikantno brado, z očmi
pa brzljaje poblesketava:

Oj, mlada bodoča umetnica bi zakoprnela va-
nje; užgala bi jih, da bi tiho, mirno gorele!

Oh, gospod intendant!

»Gospodična, zaradi gaže —«

Gospod intendant ve, da je umetnost borzno
blago. Dobro je to.

Gospod intendant tudi ve, da so umetniki
anarhični; mojstrovati jih more le policist.

*

Lani je bila metnost — oh, zdaj, oh, zdaj pa
nikdar več!

Ali veste, kaka je bila?

Klobuk je nosila, da bi vse tri ribnike ž njim
pokrili; očala nekoliko manjša, kakor mize v »Cen-
tralu«; krog njih pa okvirje, debele in temne ko
strašnega Ojdipa strašno izbodene oči.

Ali ste jo videli v Ojdipu?

Poslovesila se je; z voskom si je prilepila pe-
ruti, da poleti na Olimp — (tri metre pod njim je
obtičala!) —; izprsil se je, da je votlo bobnelo
in strašno: ojoj! ojoj!

Ali niste videli Ojdipa?

Ojoj!

Mi smo ga videli. Vedeli smo, da je vse kakor
parklji na Miklavževo. Ej, mi že vemo, da so le
parklji, ne pa hudič!

Videli smo baš tam pred prvo vrsto v parterju,
kako vražiček osle moli Ojdipu in cenjenemu tragič-
nemu (= kozlovskemu) zboru. Ujezil se je tragični
zborjanec in planil po hudičku:

»Kaj si boš norce bril iz togobne veletragedije!
In je čofnil v orkestro in so ga gasilci reševali. Ne
hudička, temveč tragičnega kolega nesrečnega go-
spoda Ojdipa.

Ojdipu ni bilo več dano, da dokonča nov tip ko-
medije: iz duha Sofoklovega.

*

Letos ljubimo.

Hvala teatru za umetniške kurze iz ljubezni.
Študentje jo marljivo študirajo; onemogli zakonci
pa v sentimentalni odpovedi uživajo prizore.

Po dunajsko smo se največ učili ljubiti.

Uh! Kri je vrela in bila 777° C, ko je Starčeva
zapeljevala Rogoza.

Ni ga zapeljala! Ni ga! Živijo Rogoz! — Tako
so mislile lepše polovice, ki niso več lepe.

Ne vem, kaj so mislile tiste lepše polovice, ki
še niso polovice in so res lepe.

Jaz — in mi vsi moški smo vedeli, da ga je
zapeljala; le ker zavesa ni hotela pasti, je ostal
moralen . . .

Po francoski drami so nam povedali, kako stra-
šno dolgočasen je zakon.

O, vi, ki še niste zvezani, kakor se je zvezal
Železnik z Bukšekovo —! Če ste videli to ljubezen,
vem, da se ženili ne boste.

*

Ve, ki ste videle Groma zapeljivca, vem, da
ne boste čakale v romantičnem hrepenenju na zape-
ljivca. Ne! Predolgočasen je.

Sicer pa! Čemu se bi mladi ženili! Saj ste videli,
kake sitnosti je imel Danilo z odraslimi sinovi. Ži-
vimo, dokler ne bomo 60 let! Tako bomo ostali sveži
in čvrsti — na stara leta pa se zaljubimo in poro-
čimo.

Hvala ti, Danilo, da si pokazal, kako treba! Člo-
vek ne misli na vse; sicer bi se gotovo spomnil, da
celo konjarja povpraša kmet, koliko ima — prak-
se . . .

*

Ali naj vam predstavim še naše zvezde?

V oblakih Parnasa grmi Grom, zvezd naših prva,
ker je velik ko atlet, otmen ko finančni minister.
Grom — ne bojte se! — brez bliskov.

Železnik ima prečudovito železno konstrukcijo
pljuč; zna stenografično govoriti: Vi eno besedo
ujamete, on jih je povedal sto. Mlad, historičen ta-
lent, ki nam je ustvaril do nedavna še zloglasen odr-
ski tip iz 16. stoletja . . .

Kovič Joško nosi v drobnih očeh za velikimi
očali težke, važne misli. Tenko drobi po cestah in
če bi ne bil pustni čas, bi se mu odkril.

Rasberger je uradni govornik »tovarišič in tova-
rišev«, genljivi čestitavec, ki vzdiguje svoj glas o
težkem boju slovenskega igravca, nakar ima vsako-
kratni slavljeneč dvigniti robec najprej do ust, hip
nato na rosne oči. Oh!

Gospa Bukšekova — primadona! Naša »nesmrtna«! Res! Želimo si dramatika, ki bi napisal »Večno mladenko«.

Predstavil vam bi še »Peg, srček moj!« (O du mein liebes — Fleckchen! Kako milo te je zvala čestita »Marburgerca«!) In Veroniko Deseniško! Pa še vzišlo zvezdo Starčevo!

Toda, saj veste! Pri ženskah je boljše ednina ko množina; v istem stanovanju namreč mislim — in v istem listu.

Velespoštovana gospoda!

Malo hodite v gledališče. Seveda! Kritike v naših dnevnikih Vam jemljejo apetit. Mariborski kritiki so krvavi.

Ali jih poznate? —

Ne. Jaz jih tudi ne poznam. Tudi v biografskem leksikonu jih ni in jih ne bo. Do črke H imamo leksikon, pa ga ni mariborskega kritika med žurnalisti; do R in do S bo prišel, pa ne bo glasu ne o juristu, ne o profesorju, ki bi bil dramski strokovnjak v Mariboru.

Sramota!

Za biografski leksikon namreč.

M. Š.

MARIBORSKI EPIGRAMI

Satirik

Kot šahist — je bil kmalu mat.

Satirik je še, osat, rad robot.

Prej bil je časa, zdaj časti je tat.

Emil Kramer (Po Prešernu.)

Intendant

Doktor — se za pravdo ne bori.

Polica — tatov ne lovi.

S komedijanti se bori,

bedno publiko lovi.

Kritik

Reži, reži slamo, reži,

jo osmradi, v članek zveži!

Joj, kaj v glavi ta ima!

Joj, in koliko duha!

M. Š. Reisman

Poeta liberator

Preradović — bil general je in pel.

Wildenrainer — je Maribor Turkom vzal.

Ná-te ga! del je mojster in sam svetla

vzvišen v zatišju nam je ostal.

Pisatelj

»Nekoč je bilo jezero«, некоč.

Zdaj se osušilo je v peščeno.

Je prišel amor; kar čez noč

zamenjal mu però je bil s puščico

Režiser

Dosti nad šest jih je — največ je šest.

Delo je šestih — eden je šest.

Nad igralci vihti jo,

med občinstvo seje mu pest.

Dr. I. Š.:

IVERJE

I.

V Mariboru živi humorist.

Prej je bil bolj šahist,

sedaj pa postal je sadist,

ki čaplje draži, škorpjone praži.

Če ne bi sedel na visoki stolici,

bi pač se že praskal, a ne po lici . . .

Emil Kramer

II.

Od tam, kjer svetega Rauka častijo,
kjer zmadleti češnje, v jeseni pa trsi dišijo,
na Pegazu k nam je prijahal.
Tu pa jadrno je odsedlal
in konja krilatega k vragu poslal,

češ, da se je ž njim pri reji ukanil.

Nato se nekje je nastanil,

kjer širijo bolj se prozaični vonji,

ko »vstavljajo« tam se okoliški konji . . .

III.

Pred »Orlom« stoje.
Pokličeš in koj trije, štirje prihite,
»Za ta kovčeg? Dovolj bo eden, možje!«
Razumejo, pozdravijo in tovarišu prepuste.
Da so to štirje akademiki — branše te ali te —
v duhu jih vidim, kako klofute lete . . .

IV.

»Svoji k svojim!«
Vse dobro in lepó,
a če tvoj žep je naroden,
naš je najmanj takó!

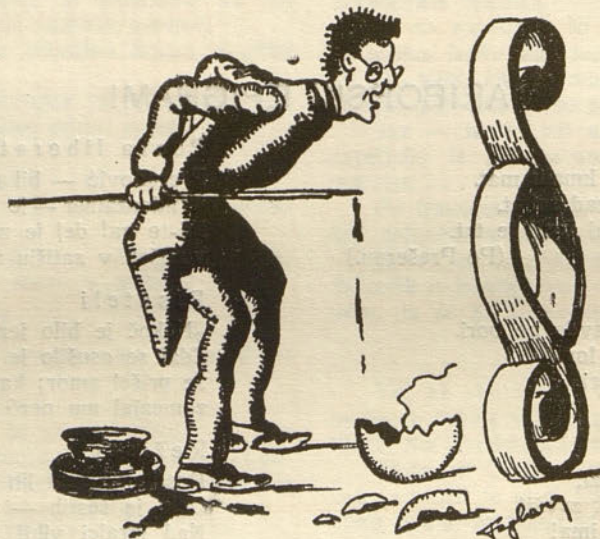
Errah:

R. Kekelj

MARIBORSKIM DEHURJEM

Je davno že, kar stari je dehur,
ki noč in dan je žrl knjige,
od sebe pa ni dal nobene fige,
odšel v deželo Dioskur;

potomci zdaj njegovi knjig ne žró,
le črno kavo pijejo v »Centralu«,
hlade zvečer se v »Grajski« pri bokalu,
od sebe pa le mnogo — fig dadó.

ODGOVORNI UREDNIK

*Pa tudi mamca pravi
In sploh vse, kar živi,
Da „Mirim“ čokolada
Se vsem najboljša zdi.*

Na obroke!

**L. ORNIK
MARIBOR**

**špecialna trgovina
dežnih plašev**

**kakor vseh drugih oblačilnih
predmetov**

Na obroke!

Kavarna „Central“, Maribor, Gosposka ulica

::

se cenj. občinstvu najtopleje priporoča.

::

VSEBINA:

- Janko Glaser*: Mariborska legenda. (Vinjeta: I. Kos.)
Ost (kot gost): Povabilo... (Vinjeta: N. Pirnat.)
I. Baukart: Klopotci.
Igor Vidic: Klopotci pritrkavajo. Gorice v solncu.
Maister: Slovenske gorice I. Svatje. II. Jesenski laudate. (Vinjeta I. Kos.)
M. Šnuderl: Zima v goricah. I., II. (Vinjeta: I. Kos.)
Jože Pahor: Ponočna vožnja. (Vinjeta: N. Pirnat.)
I. Baukart: Most.
Dr. Ivo Šorli: Idila.
Janko Samec: Na glavnem mostu, I., II. (Vinjeta: I. Kos.)
Radivoj Rehar: Maribor, I., II. Štajersko. (Vinjeta: A. Kos.)
A. Leskovec: Od Grada do Centrala. (Vinjeta: V. Cotič.)
Janko Samec: Samota. V Barkovljah. Trst. I., II.
Dr. Ivo Šorli: Iz Čičerije.
- Janko Samec*: Primorska deca.
Strmiški: Pa zakaj?
Gustav Šilih: Serenada. (Vinjeta: N. Pirnat.)
Matija Malešič: Beli labod.
Niko Pirnat: Gazela.
Dr. F. Stamol: Verzi o hrepenenju. (Vinjeta: N. Pirnat.)
I. Baukart: Vinski sonet. (Vinjeta: V. Cotič.)
Gustav Šilih: Ljubezen nesrečnega tolovaja. (Ilustriral Božo Srebre.)
Dizma: Zeus. Oglas. Tiskovna založba. Mali risar. Politika. Umetniku. Narobe Prešeren. Samosilnik in Naša vas.
Kronist: Tegetthoff.
M. K.: Večkomu.
Dr. Fr. Sušnik: Mariborski teater.
M. Š.: Mariborski epigrami.
Dr. I. Š.: Ivèrje.
Errah: Mariborskim dehurjem. Zaključna vinjeta. (V. Cotič.)

Opomba izdajateljice.

Že drugič poklanja Jugosl. matica v Mariboru slovenski javnosti Mariborskega klopotca. Lani še humorističen list, je letos že revija literatov, bivajočih v Mariboru in njegovi okolici. List združuje pisatelje brez razlike svetovnega, umetniškega in političnega naziranja, vsi so prispevali svoj obolus za visoke cilje Jugosl. matice. Slovenska javnost naj iz tega posname, da vrši Jugosl. matica v Mariboru smotreno delo in da naj vsakdo brez razlike stanu in zlasti političnega naziranja pomore Jugosl. matici, ki jo vodi le en sam cilj: Osvoboditev zaslužjenih bratov.

Jugosl. matica Maribor.

Tiskar: Mariborska tiskarna, r. z. z o. z. v Mariboru, predstavnik Stanko Detela, ravnatelj. — Uredil in za uredništvo odgovoren: Dr. Makso Šnuderl. — Izdajatelj: Jugoslovanska Matica v Mariboru, predstavnik: Stanko Detela, ravnatelj. Vsi v Mariboru.

Pekarna Mislej

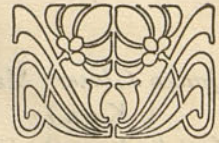
Maribor, Koroška cesta 21

se cenj. občinstvu priporoča

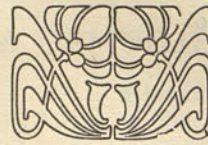

Eman Ilich

slaščičarna in izdelovanje
sladkorčkov (kanditov)

MARIBOR, Slovenska 5

Izdelovanje ter zaloga finega peciva, dortov, čajnega peciva, sladoleda in ledene kave, dvopeka, čokolade, malinovca, marmelade, bonbončkov od navadne do naj-finejše vrste

Ceršaška tovarna lesnih snovi in lepenke

preje VILJEM FÜRTH d. z o. z. CERŠAK

Tovarniški bureau CERŠAK, pošta Št. Ilj v Slov. goricah
Brzjav : „LEPENKA MARIBOR“

Prodajni bureau MARIBOR, Maistrova ulica šte. 19
Telefon interurban šte. 402

vzdržuje stalna komisijska skladišča v rujavi
in beli lepenki v vseh večjih mestih naše
države

TRANSPORT

MARIBOR

Aleksandrova cesta št. 61

Brzjav : „SIODD“
Telefon šte. 350

Zacarinjenje, odprema, vskladiščenje

Manufakturna trgovina
Srečko Pihlar
Maribor, Gosposka ul. 5

se uljudno priporoča

KABARET „EVROPA“

Vedno najnovejše atrakcije. — Izbrani nastopi prvovrstnih baletk, izvrstnih pevcev in najprijubljenjših komikov ter akrobatov.

Postrežba točna in solidna. — Dnevno koncert.

Za obilen poset se priporoča

Vodstvo kavarne.

Najcenejša modna trgovina

JAKOB LAH
Maribor

samo Glavni trg 2

Jugosl. Zerković d. d.

tvornica čipk, trakov in posamenterije

== Tezno pri Mariboru ==

Telefon 312

Poštni predal 27

Kavarna „Bristol“

Maribor, Vetrinjska ulica št. 30
se cenj. občinstvu najtopleje priporoča!

KATIKA KOTNIK

KARTONAŽNA TOVARNA

HERGO

Maribor, Prešernova ulica 18.

Franjo Bureš
urar, zlatar in očalar
— **Maribor** —
Vetrinjska ulica št. 26

Anton Jakac
Maribor, Slovenska ulica 26

Sprejema vse vrste čevljev v popravilo
ter izdeluje vsakovrstne nove po meri.
Cene solidne! Postrežba točna!
Naročila se takoj izvrše!

UGLJENIK PEKLENICA
Glavno zastopstvo:
Bož. Guštin, Maribor,
Cankarjeva ulica 1
Skladišče: Cankarjeva ul. 24
Telefon 136 in 400

JOS. KARNIČNIK
MODNA TRGOVINA
SLOVENSKA ULICA ŠTEV. 10

Drago Rosina
Maribor, Vetrinjska ulica 26
Zaloga galanterije, drobnarije, parfumerije, vrvarskih in pletarskih izdelkov ::::
Na drobno — na debelo

NAJCENEJŠE
SE OBLEČETE PRI J. TRPINU, GLAVNI TRG 17. — ZIMSKO BLAGO POL ZASTONJ. CREPPE DE CHINE OD 60 DIN NAPREJ ITD. PREPRIČAJTE SE SAMI!

Največja modna in
manufakturna trgovina

Trgovski dom
v Mariboru

Na novo otvorena velika
konfekcijska dvorana.

Grand magazin Confection.

Manufakturna trgovina

Franjo Majer
MARIBOR

se priporoča

Josip Sulič, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 30

Trgovina s čevlji in usnjem

„VOLTA“ d.d.
v Mariboru
tovarna elektr. žarnic

Edina
domača tvornica
te vrste!

Ivan Kvas, klobučar,
Maribor

Delavnica: Mlinska ulica šte. 21
Prodajalnica: Aleksandrova c. 32

Istotam ima **Helena Kvas**
damski modni salon.

Ima v zalogi trajno velour, Bürstel, filc in
dolgodlakaste zajčjeke. — Sprejema tudi v
popravilo stare. — Izvršuje solidno in ceno.

Na debele! Na drobno!

Konrad Mihelič

se cenj. občinstvu priporoča

Maribor, Jurčičeva ul. 9

„TEKSTILIJA“

zaloga manufaktur. blaga

.....
WORSCHÉ & PREAC, Maribor
samo Gosposka ulica št. 8

se priporoča

Kavarna „Jadran“

in „Jadranska klet“

Maribor, Aleksandrova cesta 36

se priporoča.

Konfeti, serpentine, snežene kepe, lampijone, girlande, papirna pokrivala, krožnike iz lepenke, šaljive dopisnice ter druge predpustne predmete izdeluje papirna industrija
V. WEIXL, Maribor.

Tovarna mesnatih izdelkov
Anton Tavčar
Maribor, Jurčičeva ulica št. 3
se cenjenemu občinstvu priporoča

Popravila

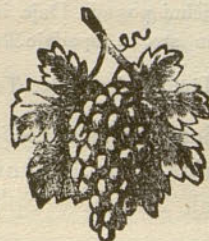
vseh sistemov pisarniških strojev **mehaničar**
IVAN LEGAT,
specijalist za pisarn. stroje,
MARIBOR, Vetrinjska ul. 30

Tel. int. 434.

Novi in rabljeni pisalni stroji ter vse pripadke za pisarniške stroje v zalogi.

RESTAVRACIJA „VETRINJSKI DVOR“

Hinko

Kosič

se priporoča!

se priporoča!

Letos na drugem jugoslovanskem plesu ki vrši se zopet danes tu pri Götzu.

Ko vrtel se bodeš po taktih lepe in domače godbe, med tem pa čakal na razne prijetne Ti dogodbe.

Spomni se tudi na jugoslovanske naše tordke, katere nas vse podpirajo v dobrodelne razne svrhe.

Posebno pa naše znane tordke M. FELDIN, na Grajskem trgu bliz' dalmatinskih vin.

Tam dobiš le dobro, lepo in po ceni, vse kar treba obleči Tebi in Tvoji ženi.

Pa tudi vse, kar rabiš za otroke, prodaja se sedaj celo na obroke.

Zapomni torej dobro si ta naslov, pa prid, ko s plesom boš gotov.

Franjo Lah

trgovina z manu-
fakturnim blagom

Maribor, Vetrinjska ulica 13

**Sladkogorska tvornica
papira i ljepenke
Sladki vrh**

Proizvaja sve vrstil omotnog papira
i ljepenke.

Divjak & Gustinčič

Maribor

Glavni trg št. 17 ▲ Tattenbachova 14

Trgovina z dvokolesi, motornimi vozili in njih sestavnimi deli. Vse vrste pnevmatik za kolesa in motorje. Specialna delavnica za popravila koles in motornih vozil. —

Glavno zastopstvo dvokoles Waffenrad Steyr in Michelin-pnevmatike.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Mariboru

Delniška glavnica Din 50,000.000

Rez. zaklad okrog Din 10,000.000

Obreštuje v tekočem računu in na knjižice najugodnejše. — Kupuje in prodaja devize, valute in efekte vseh vrst. — Eskontuje in vnovčuje menice in devize na tu- in inozemska mesta. — Sprejema vsa borzna naročila na tu- in inozemske borze in jih izvršuje najugodnejše. — Daje vsakovrstne predujme na blago, efekte itd. — Dovoljuje vsakovrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji. Daje informacije o v bančno stroko spadajočih zadevah.

Brz. nasl.: Ljubljanska banka. Tel. 258, 146

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

GASPARI & FANINGER

tovarna trikotaže in perila
Maribor, Ruška cesta 45

VILJEM FREUND

Tovarna usnja

Izdeluje podplate, kravine, goveji boks, box-
:: calf črni in barvani ::

Ivan Živic

stavbeno podjetje

Maribor, Vrbanova ul. 28

Telefon šte. 277

★
ŽELEZNINA

PINTER & LENARD

MARIBOR
★

Hrvatska eskomptna banka

Podružnica Maribor --- Centrala Zagreb

izvršuje vse bančne posle naj-
kulantneje

Telefon 101 in 151 - Aleksandrova cesta 46

POSOJILNICA V MARIBORU

R. Z. Z O. Z.

TELEFON ŠT. 108

NARODNI DOM

Sprejema in obrestuje hranilne vloge z dnevno razpolago po

6%

proti odpovedi na tri mesece po

8%

Daje posojila proti vknjižbi in na osebno poroštvo. — Stanje vlog nad 55,000.000 — Din. — Posojilnica je bila ustanovljena leta 1882. in je najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru.

Predno se podaste na pot,
pomislite, če imate že:
kovčeg, nahrbtnik, listnico,
denarnico in tako ropotijo,
katero se na potovanju ne-
obhodno potrebujete. Vse to
in še več dobite v veliki
izberi pri
Ivanu Kravos-u
na Aleksandrovi cesti št. 13

Perilo
pletenine
kravate
dežniki
galanterija
parfumerija
moda

**SLAVKO
ČERNETIČ**
Aleksandrova c. št. 23

**Za pranje svilenih
in volnenih nogavic
so pralne luske**

ENA

nenadomestljive!

Steklarna, trgovina stekla in porcelana
Ivan Kovačič, Maribor
Koroška cesta 10

Velika zaloga češkega stekla, porcelana, ka-
menine, šip za okna, ogledal, okvirjev
za podobe, svetiljk itd.
Telefon 433.

Manufakturna trgovina
Anton Poš
Aleksandrova cesta 27

nudi svojim odjemalcem naj-
večjo izbiro ter najnižje cene

*GESLO: Filistrom razvedrilo,
Grešnikom pokoro milo —
Matici trgatve obilo!*

1928

Mariborski
klopotec

Izdala o priliki III. velikega Jugoslovenskega plesa Jugoslovenska Matica v Mariboru — Tiskala Mariborska tiskarna

KAVARNA »BRISTOL«
MARIBOR, VETRINJSKA UL. 30

SE CENJENEMU OBČINSTVU
NAJTOPLEJE PRIPOROČAJ!
KATICA KOTNIK

HRVATSKA ESKOMPTNA BANKA
Podružnica: MARIBOR - Centrala: ZAGREB

IZVRŠUJE VSE BANČNE
POSLE NAJKULANTNEJE

Telefon 101 in 151 - Aleksandrova cesta 43

Franjo Bureš

urar, zlatinar in optik

Maribor

Vetrinjska ulica 26

Izprašani optik. Urar drž. železnice. Zapriseženi sodnijski izvedenec.

»TRANSPORT«

MARIBOR
ALEKSANDROVA CESTA 61
BRZOJAV: SIO DD - TELEFON 350

Zacarinjenje, odprema, vskladiščenje

Pristno slivovko, droženko, brinjec,
konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih
sokov, špirta, vinskega kisa, esenčnega kisa,
čaj v zavitkih in odprt, dobite po ugodnih
cenah v trgovini

Jakob Perhavec - Maribor
Gospodarska ulica 19

tovarna za izdelovanje likerjev, dezertnih vin in sirupov
Društva dobijo pri nakupu posebne cene
Patria konjak v originalnih steklenicah
— na debelo po tovarniških cenah —
Na drobno in debelo! Postrežba točna!

Bogomir Divjak, Maribor

trgovina dvokoles, sestavnih delov in
pnevmatike, **mehanična delavnica**,
specialna delavnica za poniklo-
vanje, pobakranje in emai-
liranje. - Glavno zastopstvo
dvokoles „Waffenrad“, „Steyr“.
Trgovina: Glavni trg št. 17. - De-
lavnica: Ključavničarska ulica št. 1.

EMAN ILICH

slasčičarna in izdelovanje
sladkorčkov (kanditov)

MARIBOR, Slovenska 5

Izdelovanje ter zaloga finega
peciva, dortov, čajnega peciva,
sladoleda in ledene kave, dvo-
peka, čokolade, malinovca,
marmelade, bonbončkov od
navadne do najfinejše vrste.